

**О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ В ОТДЕЛЬНЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ
РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ) В СФЕРЕ РЕАЛИЗАЦИИ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ
ПРАВ И ПРАВА НА УЧАСТИЕ В РЕФЕРЕНДУМАХ ГРАЖДАН**

Принят Государственным Собранием
(Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)

25 февраля 2026 года

Статья 1

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 22 декабря 1992 года № 1273-ХІІ «О республиканском референдуме» следующие изменения:

1) в статье 19:

а) дополнить новым абзацем шестым следующего содержания:

«осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части девятой статьи 18 настоящего закона;»;

б) абзацы шестой – девятнадцатый считать соответственно абзацами седьмым – двадцатым;

2) дополнить статьей 23.1 следующего содержания:

«Статья 23.1. Порядок рассмотрения комиссиями референдума обращений

Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются комиссиями референдума в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим законом.

Обращение в комиссию референдума может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) также в форме электронного документа с использованием официального сайта Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы

«Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии референдума, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии референдума и порядок их обработки комиссиями референдума определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

Обращение, связанное с кампанией референдума, поступившее в комиссию референдума до установления этой комиссией референдума итогов голосования, определения результатов референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой комиссии референдума, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей кампанией референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию референдума, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

Обращение, не связанное с реализацией и защитой права на участие в референдуме граждан Российской Федерации, поступившее в комиссию референдума в период соответствующей кампании референдума, а также обращение, поступившее вне периода кампании референдума или после установления этой комиссией референдума итогов голосования, определения результатов референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо комиссии референдума вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

Не допускается злоупотребление правом на обращение в комиссии референдума путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения комиссия референдума вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

Комиссии референдума, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в комиссию референдума, для которых настоящим законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

3) в статье 25.2:

а) часть восьмую дополнить новым первым предложением следующего содержания: «Добровольное пожертвование гражданина Российской Федерации в фонд референдума вносится в отделение связи, кредитную организацию лично гражданином из собственных средств по предъявлении паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина.»;

б) часть двенадцатую дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «Специальный счет фонда референдума может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

в) часть тринадцатую дополнить предложением следующего содержания: «Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специального счета фонда референдума без личного присутствия (дистанционно) при проведении республиканского референдума.»;

4) в статье 27:

а) часть восьмую дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если участник референдума повторно обращается с просьбой выдать новый бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого бюллетеня принимается участковой комиссией референдума.»;

б) дополнить новой частью семнадцатой следующего содержания:

«При проведении референдума может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. Решение о проведении электронного голосования на территории Республики Саха (Якутия) принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия). Порядок электронного голосования, подсчета голосов участников референдума, установления итогов голосования и определения результатов референдума с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

в) часть семнадцатую считать частью восемнадцатой;

5) в статье 27.2:

а) дополнить новой частью восьмой следующего содержания:

«В случае, если на территории Республики Саха (Якутия) одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) части восьмую и девятую считать соответственно частями девятой и десятой;

в) часть десятую считать частью одиннадцатой и в ней четвертое предложение исключить;

г) части одиннадцатую – четырнадцатую считать соответственно частями двенадцатой – пятнадцатой;

б) часть тридцать первую статьи 30 дополнить словами «или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия)».

Статья 2

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 15 июня 2002 года 20-3 № 371-П «О Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) в части 3 статьи 5 слова «в том числе полученное от Центральной избирательной комиссии Российской Федерации и Федерального центра информатизации при Центральной избирательной комиссии Российской Федерации,» исключить;

2) в статье 8:

а) в части 18 слова «не позднее чем в месячный срок, а в период избирательной кампании, период со дня назначения референдума и до окончания кампании референдума - не позднее чем через десять дней» заменить словами «в течение тридцати дней, а в период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов, период со дня назначения референдума и до определения результатов выборов, референдума Комиссией – в течение десяти дней»;

б) в части 18.1 слова «В период избирательной кампании, период со дня назначения референдума и до окончания кампании референдума орган» заменить словами «В период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов, период со дня назначения референдума и до определения результатов выборов, референдума Комиссией орган», слова «в течение месяца» заменить словами «в тридцатидневный срок»;

3) в части 3 статьи 9 слова «сенаторы Российской Федерации,» исключить;

4) в пункте «в» части 2 статьи 10 слова «правовым обучением избирателей, профессиональной подготовкой членов комиссий и других организаторов выборов, референдумов» заменить словами «повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов, референдумов и иных участников избирательного процесса»;

5) дополнить статьей 17.1 следующего содержания:

«Статья 17.1. Порядок рассмотрения Комиссией обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются Комиссией в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим законом.

2. Обращение в Комиссию может быть подано в письменной форме и в форме электронного документа с использованием официального сайта Комиссии в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с соответствующими избирательной кампанией, кампанией референдума, поступившее в Комиссию до установления Комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию Комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующими избирательной кампанией, кампанией референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации, поступившее в Комиссию в период соответствующих избирательной кампании, кампании референдума, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании, кампании референдума

или после установления Комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо Комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в Комиссию путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения Комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Комиссия проводит личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в Комиссию, для которых настоящим законом установлен иной порядок рассмотрения.»

Статья 3

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 30 марта 2005 года 210-З № 423-III «О местном референдуме в Республике Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) в статье 2:

а) дополнить пунктом 14.1 следующего содержания:

«14.1) комплекс для электронного голосования – программно-техническое средство, которое предоставляется участникам референдума для проведения электронного голосования и с помощью которого обеспечиваются сохранение данных о волеизъявлении участников референдума, их передача для установления итогов голосования или автоматизированный подсчет голосов участников референдума, установление итогов голосования и составление протокола участковой комиссии местного референдума об итогах голосования;»;

б) пункт 22 дополнить словами «, размещенного на специальном портале, доступ к которому через информационно-телекоммуникационные сети предоставляется на техническом устройстве участника референдума»;

в) дополнить пунктами 23 и 24 следующего содержания:

«23) электронное голосование – голосование на участке референдума без использования бюллетеня, изготовленного на бумажном носителе, с использованием комплекса для электронного голосования;

24) электронный бюллетень – бюллетень, подготовленный программно-техническими средствами в электронном виде, применяемый при проведении электронного голосования, дистанционного электронного голосования.»;

2) в пункте 2 статьи 15 слова «правовым обучением участников местного референдума, профессиональной подготовкой членов комиссий и других организаторов местного референдума» заменить словами «повышением правовой культуры участников референдума, обучением организаторов референдумов и иных участников референдума»;

3) дополнить статьей 17.1 следующего содержания:

«Статья 17.1. Порядок рассмотрения комиссиями местного референдума обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются комиссиями местного референдума в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим законом.

2. Обращение в комиссию местного референдума может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) также в

форме электронного документа с использованием официального сайта Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии местного референдума, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с соответствующей кампанией местного референдума, поступившее в комиссию местного референдума до установления этой комиссией местного референдума итогов голосования, определения результатов местного референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой комиссии местного референдума, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию местного референдума, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей кампанией местного референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию местного референдума, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой права на участие в местном референдуме граждан Российской Федерации, поступившее в комиссию местного референдума в период соответствующей кампании местного референдума, а также обращение, поступившее вне периода кампании местного референдума или после

установления этой комиссией местного референдума итогов голосования, определения результатов местного референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо комиссии местного референдума вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в комиссии местного референдума путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения комиссия местного референдума вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Комиссии местного референдума, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в комиссию местного референдума, для которых настоящим законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

4) в статье 18:

а) в части 7 слова «одного месяца» заменить словами «тридцати дней», слова «окончания кампании референдума» заменить словами «определения результатов референдума организующей референдум комиссией»;

б) в части 8 слова «окончания кампании местного референдума» заменить словами «определения результатов референдума организующей референдум комиссией», слово «месячный» заменить словом «тридцатидневный»;

5) в части 4 статьи 40 слова «обучение организаторов местного референдума и участников местного референдума и» заменить словами «повышение правовой культуры участников местного референдума, обучение организаторов местного референдума и иных участников местного референдума.»;

6) в статье 41:

а) часть 7 дополнить новым первым предложением следующего содержания: «Добровольное пожертвование гражданина Российской Федерации в фонд местного референдума вносится в отделение связи, кредитную организацию лично гражданином из собственных средств по предъявлении паспорта или документа, заменяющего паспорт гражданина.»;

б) часть 11 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный счет фонда местного референдума может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

в) часть 12 дополнить новым вторым предложением следующего содержания: «Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специальных счетов фонда местного референдума без личного присутствия (дистанционно) при проведении местного референдума.»;

7) в статье 45:

а) часть 9 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если участник местного референдума повторно обращается с просьбой выдать новый бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого бюллетеня принимается участковой комиссией местного референдума.»;

б) дополнить частью 14.1 следующего содержания:

«14.1. При проведении местного референдума может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. Решение о проведении электронного голосования на территории Республики Саха (Якутия) принимается Центральной избирательной комиссией Российской

Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия). Порядок электронного голосования, подсчета голосов участников местного референдума, установления итогов голосования и определения результатов местного референдума с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

8) в статье 45.1:

а) дополнить частью 6.1 следующего содержания:

«6.1. В случае, если на территории Республики Саха (Якутия) одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в части 9 четвертое предложение исключить;

9) в части 17 статьи 48 слова «членах участковой комиссии с правом совещательного голоса и» исключить;

10) в статье 50:

а) в последнем абзаце части 6 слова «, а члены участковой комиссии с правом совещательного голоса вправе убедиться в правильности произведенного подсчета» исключить;

б) четвертое предложение части 22 исключить.

Статья 4

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 11 октября 2006 года 374-З № 761-III «О территориальных избирательных комиссиях в Республике Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) статью 5 дополнить частью 3.1 следующего содержания:

«3.1. Решением Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия), принятым по согласованию с Центральной избирательной комиссией Российской Федерации, полномочия территориальной комиссии могут быть прекращены досрочно в случае изменения административно-территориального устройства Республики Саха (Якутия), повлекшего упразднение административно-территориальной единицы, либо в случае преобразования соответствующего муниципального образования.»;

2) статью 7 дополнить частями 4–12 следующего содержания:

«4. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются территориальными избирательными комиссиями в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим законом.

5. Обращение в территориальную избирательную комиссию может быть подано в письменной форме. Территориальные избирательные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в территориальные избирательные комиссии и порядок их обработки территориальными избирательными комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

6. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Обращение, связанное с соответствующими избирательной кампанией, кампанией референдума, поступившее в территориальную избирательную комиссию до установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, референдума и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой территориальной избирательной комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующими избирательной кампанией, кампанией референдума, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

8. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации, поступившее в территориальную избирательную комиссию в период соответствующих избирательной кампании, кампании референдума, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании, кампании референдума или после установления этой комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, референдума, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное

должностное лицо территориальной избирательной комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

9. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

10. Не допускается злоупотребление правом на обращение в территориальные избирательные комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения территориальная избирательная комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

11. Территориальные избирательные комиссии проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

12. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в территориальную избирательную комиссию, для которых настоящим законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

3) статью 10 дополнить частью 7 следующего содержания:

«7. Сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются

территориальным избирательным комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

4) в пункте 3 части 1 статьи 13 слова «правовым обучением избирателей, профессиональной подготовкой членов комиссий и других организаторов выборов, референдумов» заменить словами «повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов, референдумов и иных участников избирательного процесса»;

5) в статье 19:

а) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. Если Центральная избирательная комиссия Республики Саха (Якутия) не примет решение о досрочном прекращении полномочий члена территориальной избирательной комиссии в течение 30 дней, а в период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов, период со дня назначения референдума и до определения результатов выборов, референдума организующей выборы, референдум территориальной избирательной комиссией – в течение десяти дней со дня поступления в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) заявления члена территориальной избирательной комиссии в письменной форме о сложении своих полномочий либо появления иных оснований, не позволяющих ему выполнять свои обязанности, решение о прекращении полномочий этого члена территориальной избирательной комиссии принимается территориальной избирательной комиссией, в состав которой он входит, в течение трех дней со дня истечения указанного срока.»;

б) в части 4 слова «В период избирательной кампании, период со дня назначения референдума и до окончания кампании референдума» заменить словами «В период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов, период со дня назначения референдума и до определения результатов выборов, референдума организующей выборы, референдум территориальной избирательной комиссией», слова «в течение месяца» заменить словами «не позднее чем в тридцатидневный срок».

Статья 5

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 18 октября 2007 года 497-З № 1007-III «О выборах народных депутатов Республики Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) статью 18 дополнить частью 18 следующего содержания:

«18. Сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются избирательным комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

2) пункт 13 части 4 статьи 23 дополнить словами «, а также лица, сведения о которых включены в единый реестр сведений о лицах, причастных к деятельности экстремистской или террористической организации»;

3) дополнить статьей 24.1 следующего содержания:

«Статья 24.1. Порядок рассмотрения избирательными комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются избирательными комиссиями в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим законом.

2. Обращение в избирательную комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) также в форме электронного документа с использованием официального сайта избирательной комиссии в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные избирательные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в избирательные комиссии и порядок их обработки избирательными комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись

заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с выборами народных депутатов, поступившее в избирательную комиссию до установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой избирательной комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей избирательной кампанией, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в избирательную комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав, поступившее в избирательную комиссию в период соответствующей избирательной кампании, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании или после установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо избирательной комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в избирательные комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения избирательная комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении

не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Избирательные комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в избирательную комиссию, для которых настоящим законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

4) статью 26 дополнить пунктом 22.1 следующего содержания:

«22.1) осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части 7 статьи 22 настоящего закона;»;

5) в абзаце втором части 12 статьи 39 слова «и копиями заявлений кандидатов, указанных в части 11 настоящей статьи» заменить словами «, копиями заявлений кандидатов, указанных в части 11 настоящей статьи, и копиями документов, подтверждающих сведения о принадлежности кандидатов к политической партии, иному общественному объединению (в случае представления указанных документов)»;

б) в части 1 статьи 63 слова «с обучением организаторов выборов и избирателей» заменить словами «с повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса»;

7) часть 3 статьи 65 дополнить новым третьим предложением следующего содержания: «Специальный избирательный счет может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

8) часть 1 статьи 68 дополнить новым вторым предложением следующего содержания: «Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специальных избирательных счетов без личного присутствия (дистанционно).»;

9) в части 3 статьи 72:

а) абзац первый дополнить словами «, если иное не установлено федеральным законом»;

б) пункт 4 признать утратившим силу;

10) в части 4 статьи 73 первое предложение после слова «жеребьевки,» дополнить словами «одинаковым шрифтом»;

11) в статье 75:

а) часть 11 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если избиратель повторно обращается с просьбой выдать новый избирательный бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого избирательного бюллетеня принимается участковой избирательной комиссией.»;

б) часть 17 изложить в следующей редакции:

«17. При проведении выборов народных депутатов может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. Решение о проведении электронного голосования на территории Республики Саха (Якутия) принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия). Порядок электронного голосования, подсчета голосов избирателей и установления итогов голосования на избирательном участке, форма протокола избирательной участковой комиссии об итогах голосования, а также особенности установления вышестоящими избирательными комиссиями итогов голосования и определения результатов выборов народных депутатов с учетом итогов электронного голосования устанавливаются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

12) в статье 75.1:

а) дополнить частью 6.1 следующего содержания:

«6.1. В случае, если на территории Республики Саха (Якутия) одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в части 9 четвертое предложение исключить;

13) часть 31 статьи 79 дополнить словами «или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия)»;

14) в статье 85:

а) в части 2 четвертое предложение изложить в следующей редакции: «Если в результате досрочного прекращения депутатских полномочий Государственное Собрание

(Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия) осталось в неправомочном составе, то в год, предшествующий году проведения основных выборов, не позднее чем через четыре месяца со дня такого досрочного прекращения полномочий проводятся дополнительные выборы, а в год проведения основных выборов назначаются новые основные выборы, которые проводятся в сроки, установленные пунктом 4 статьи 10 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации».», пятое предложение исключить;

б) в части 5 слова «и (или) дополнительные» исключить;

в) дополнить частью 6 следующего содержания:

«6. Дополнительные выборы не назначаются и не проводятся в год, предшествующий году проведения основных выборов, а также в год проведения указанных выборов, за исключением случая, предусмотренного частью 2 настоящей статьи.».

Статья 6

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 28 сентября 2011 года 964-З № 815-IV «О муниципальных выборах в Республике Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) в статье 2:

а) пункт 32 изложить в следующей редакции:

«32) комплекс для электронного голосования – программно-техническое средство, которое предоставляется избирателям для проведения электронного голосования и с помощью которого обеспечиваются сохранение данных о волеизъявлении избирателей, их передача для установления итогов голосования или автоматизированный подсчет голосов избирателей, установление итогов голосования и составление протокола участковой избирательной комиссии об итогах голосования;»;

б) пункт 42 изложить в следующей редакции:

«42) род занятий – документально подтвержденная деятельность лица, приносящая ему доход, а также статус неработающего лица (пенсионер, безработный, учащийся (с указанием наименования учебного заведения), домохозяйка, временно неработающий). Лицо, поставленное на учет как плательщик налога на профессиональный доход, вправе указать в качестве своего рода занятий, что оно является самозанятым, за исключением случая, если указанное лицо зарегистрировано в качестве индивидуального предпринимателя;»;

в) пункт 45 дополнить словами «, дистанционного электронного голосования»;

г) пункт 46 изложить в следующей редакции:

«46) электронное голосование – голосование на избирательном участке без использования бюллетеня, изготовленного на бумажном носителе, с использованием комплекса для электронного голосования;»;

д) пункт 47 дополнить словами «, размещенного на специальном портале, доступ к которому через информационно-телекоммуникационные сети предоставляется на техническом устройстве избирателя»;

2) в статье 9:

а) в части 6 слова «и (или) дополнительные» исключить;

б) дополнить частью 6.1 следующего содержания:

«6.1. Дополнительные выборы депутатов соответствующего представительного органа муниципального образования не назначаются и не проводятся в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов данного представительного органа муниципального образования, а также в год проведения указанных выборов, за исключением случая, предусмотренного частью 7 настоящей статьи.»;

в) часть 7 изложить в следующей редакции:

«7. Если в результате досрочного прекращения депутатских полномочий представительный орган муниципального образования остался в неправомочном составе, то в год, предшествующий году проведения основных выборов депутатов представительного органа муниципального образования, не позднее чем через четыре месяца со дня такого досрочного прекращения полномочий проводятся дополнительные выборы, а в год проведения основных выборов депутатов указанных органов назначаются новые основные выборы, которые проводятся в сроки, установленные частью 5 статьи 8 настоящего Закона.»;

3) статью 20 дополнить частью 22 следующего содержания:

«22. Сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются избирательным комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

4) дополнить статьей 30.1 следующего содержания:

«Статья 30.1. Порядок рассмотрения избирательными комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются избирательными комиссиями в соответствии с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим Законом.

2. Обращение в избирательную комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) также в форме электронного документа с использованием официального сайта Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с соответствующей избирательной кампанией, поступившее в избирательную комиссию до установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой избирательной комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей избирательной кампанией, – в течение семи дней

после дня поступления. О направлении обращения в комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав, поступившее в избирательную комиссию в период соответствующей избирательной кампании, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании или после установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо избирательной комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в избирательные комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения избирательная комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Избирательные комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим Законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в избирательную комиссию, для которых настоящим Законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

5) в статье 31:

а) в части 9 слова «в течение одного месяца, а в период избирательной кампании» заменить словами «в течение тридцати дней, а в период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов и до определения результатов выборов организующей выборы избирательной комиссией»;

б) в части 10 слова «В период избирательной кампании» заменить словами «В период со дня официального опубликования (публикации) решения о назначении выборов и до определения результатов выборов организующей выборы избирательной комиссией», слово «месячный» заменить словом «тридцатидневный»;

б) в части 13.1 статьи 39 слова «и копиями заявлений кандидатов о согласии баллотироваться» заменить словами «, копиями заявлений кандидатов о согласии баллотироваться и копиями документов, подтверждающих сведения о принадлежности кандидатов к политической партии, иному общественному объединению (в случае представления указанных документов),»;

7) в статье 63:

а) в части 1 слова «и обучением организаторов муниципальных выборов и избирателей» заменить словами «, повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса»;

б) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. Порядок открытия и ведения счетов, учета, отчетности и перечисления денежных средств, выделенных из местного бюджета избирательной комиссии, организующей подготовку и проведение муниципальных выборов, на подготовку и проведение выборов в органы местного самоуправления, эксплуатацию и развитие средств автоматизации, повышение правовой культуры избирателей, обучение организаторов выборов и иных участников избирательного процесса, обеспечение деятельности избирательных комиссий, устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия) по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации по Республике Саха (Якутия). Денежные средства перечисляются на счета, открываемые избирательным комиссиям (за исключением окружных избирательных комиссий и территориальных комиссий) в учреждениях Центрального банка Российской Федерации, осуществляющих расчетно-кассовое обслуживание, а в случае их отсутствия на территории, на которую

распространяются полномочия избирательной комиссии, – в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России». Денежные средства окружным избирательным комиссиям и территориальным комиссиям перечисляются на счета, открываемые указанным комиссиям в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России», в договоре банковского счета с которым предусматривается условие о согласии указанных комиссий на предоставление публичным акционерным обществом «Сбербанк России» сведений об операциях по счету Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в целях осуществления контроля за использованием таких денежных средств.»;

8) в статье 67:

а) абзац второй части 1 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный избирательный счет может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

б) часть 3 дополнить новым вторым предложением следующего содержания: «Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специальных избирательных счетов без личного присутствия (дистанционно).»;

9) абзац первый части 3 статьи 73 дополнить словами «, если иное не установлено федеральным законом»;

10) часть 7 статьи 74 после слов «в избирательном бюллетене» дополнить словами «одинаковым шрифтом»;

11) в статье 75:

а) часть 9 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если избиратель повторно обращается с просьбой выдать новый избирательный бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого избирательного бюллетеня принимается участковой избирательной комиссией.»;

б) часть 14 изложить в следующей редакции:

«14. При проведении муниципальных выборов может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. Решение о проведении электронного голосования на территории Республики Саха (Якутия) принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия). Порядок электронного голосования, подсчета голосов избирателей, установления итогов голосования и определения результатов муниципальных выборов с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной

комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

12) в статье 75.1:

а) дополнить частью 6.1 следующего содержания:

«6.1. В случае, если на территории Республики Саха (Якутия) одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в части 9 четвертое предложение исключить;

13) в части 6 статьи 80 слова «до официального опубликования общих результатов муниципальных выборов, после чего передается на хранение в архивное учреждение» исключить.

Статья 7

Внести в Закон Республики Саха (Якутия) от 28 июня 2012 года 1084-З № 1075-IV «О выборах Главы Республики Саха (Якутия)» следующие изменения:

1) статью 8 дополнить частью 12 следующего содержания:

«12. Сведения, содержащиеся в едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации, в соответствии с Федеральным законом от 8 июня 2020 года № 168-ФЗ «О едином федеральном информационном регистре, содержащем сведения о населении Российской Федерации» предоставляются избирательным комиссиям для использования в целях осуществления ими полномочий, предусмотренных законодательством Российской Федерации о выборах и референдумах.»;

2) часть 2 статьи 12 изложить в следующей редакции:

«2. Членами Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) с правом совещательного голоса не могут быть назначены граждане Российской Федерации, указанные в пункте 21¹ статьи 29 Федерального закона «Об основных гарантиях избирательных прав и права на участие в референдуме граждан Российской Федерации.»;

3) дополнить статьей 13.1 следующего содержания:

«Статья 13.1. Порядок рассмотрения избирательными комиссиями обращений

1. Обращения, в том числе жалобы, граждан, их объединений, иных организаций и их должностных лиц рассматриваются избирательными комиссиями в соответствии

с установленной законодательством компетенцией в порядке, установленном настоящим Законом.

2. Обращение в избирательную комиссию может быть подано в письменной форме, а в Центральную избирательную комиссию Республики Саха (Якутия) также в форме электронного документа с использованием официального сайта Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в информационно-телекоммуникационной сети «Интернет» после прохождения заявителем идентификации и аутентификации посредством федеральной государственной информационной системы «Единая система идентификации и аутентификации в инфраструктуре, обеспечивающей информационно-технологическое взаимодействие информационных систем, используемых для предоставления государственных и муниципальных услуг в электронной форме» или иных информационных систем государственных органов или органов местного самоуправления, обеспечивающих идентификацию и (или) аутентификацию заявителей. Иные комиссии, в которые может быть направлено обращение в форме электронного документа, а также способы направления обращений в форме электронного документа в комиссии и порядок их обработки комиссиями определяются Центральной избирательной комиссией Российской Федерации.

3. В обращении должны быть указаны фамилия, имя, отчество (при наличии) заявителя (для заявителей, не являющихся физическими лицами, – наименование). В обращении в письменной форме должен быть указан почтовый адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, должны содержаться личная подпись заявителя или лица, уполномоченного действовать от его имени, и дата подписания обращения. В обращении в форме электронного документа должен быть указан адрес электронной почты, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

4. Обращение, связанное с выборами Главы Республики Саха (Якутия), поступившее в избирательную комиссию до установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов, и содержащее вопросы, решение которых не входит в компетенцию этой избирательной комиссии, в течение пяти дней после дня поступления направляется в избирательную комиссию, иной орган или должностному лицу, в компетенцию которых входит его рассмотрение, а обращение, поступившее в иной период либо не связанное с соответствующей избирательной кампанией, – в течение семи дней после дня поступления. О направлении обращения в избирательную комиссию, иной орган или должностному лицу одновременно уведомляется заявитель.

5. Обращение, не связанное с реализацией и защитой избирательных прав, поступившее в избирательную комиссию в период соответствующей избирательной кампании, а также обращение, поступившее вне периода избирательной кампании или после установления этой избирательной комиссией итогов голосования, определения результатов выборов рассматривается в течение 30 дней после дня поступления. В исключительных случаях уполномоченное должностное лицо избирательной комиссии вправе продлить срок рассмотрения обращения не более чем на 30 дней, уведомив о продлении срока его рассмотрения заявителя.

6. Если в обращении не указаны фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) или адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение, ответ на такое обращение не дается. Если текст обращения не поддается прочтению или не позволяет определить суть обращения, ответ на такое обращение не дается, о чем в течение семи дней после дня поступления обращения уведомляется заявитель в случае, если в обращении поддаются прочтению фамилия заявителя (для заявителя, не являющегося физическим лицом, – наименование) и адрес, по которому должен быть направлен ответ на обращение.

7. Не допускается злоупотребление правом на обращение в избирательные комиссии путем направления обращения, содержащего нецензурные либо оскорбительные выражения, угрозы жизни, здоровью, имуществу должностного лица или иных лиц. В случае поступления такого обращения избирательная комиссия вправе оставить такое обращение без ответа, уведомив об этом заявителя. В случае, если в обращении содержится вопрос, на который заявителю неоднократно давались письменные ответы по существу в связи с ранее направляемыми обращениями, и при этом в обращении не приводятся новые доводы или обстоятельства, переписка с заявителем по данному вопросу может быть прекращена с уведомлением об этом заявителя.

8. Избирательные комиссии, являющиеся государственными органами, проводят личный прием граждан, представителей их объединений и иных организаций. На устное обращение дается устный ответ непосредственно в ходе личного приема. В ходе личного приема также может быть подано обращение в письменной форме. Если изложенные в устном обращении обстоятельства требуют проверки, на такое обращение дается письменный ответ в сроки, установленные настоящим законом для рассмотрения соответствующего обращения.

9. Действие положений настоящей статьи не распространяется на обращения в избирательную комиссию, для которых настоящим Законом установлен иной порядок рассмотрения.»;

4) статью 15 дополнить пунктом 18.1 следующего содержания:

«18.1) осуществляет расходование выделенных из федерального бюджета средств на обеспечение полномочий специальных участковых комиссий, указанных в части 2.2 статьи 11 настоящего Закона;»;

5) в статье 48:

а) в части 1 слова «обучением организаторов выборов и избирателей и» заменить словами «повышением правовой культуры избирателей, обучением организаторов выборов и иных участников избирательного процесса,»;

б) часть 3 изложить в следующей редакции:

«3. Порядок открытия и ведения счетов, учета, отчетности и перечисления денежных средств, выделенных из государственного бюджета Республики Саха (Якутия) Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) на подготовку и проведение выборов Главы Республики Саха (Якутия), эксплуатацию и развитие средств автоматизации, повышение правовой культуры избирателей, обучение организаторов выборов и иных участников избирательного процесса, обеспечение деятельности избирательных комиссий, устанавливается Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия) по согласованию с территориальным учреждением Центрального банка Российской Федерации по Республике Саха (Якутия). Денежные средства перечисляются на счета, открываемые избирательным комиссиям (за исключением территориальных избирательных комиссий) в учреждениях Центрального банка Российской Федерации, осуществляющих расчетно-кассовое обслуживание, а в случае их отсутствия в пределах населенного пункта, в котором расположена избирательная комиссия, – в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России». Денежные средства территориальным избирательным комиссиям перечисляются на счета, открываемые указанным комиссиям в филиалах публичного акционерного общества «Сбербанк России», в договоре банковского счета с которым предусматривается условие о согласии указанных комиссий на предоставление публичным акционерным обществом «Сбербанк России» сведений об операциях по счету Центральной избирательной комиссии Республики Саха (Якутия) в целях осуществления контроля за использованием таких денежных средств.»;

б) в статье 50:

а) часть 2 дополнить предложением следующего содержания: «Специальный избирательный счет может быть открыт без личного присутствия (дистанционно).»;

б) часть 11 дополнить предложениями следующего содержания: «Указанным порядком устанавливаются особенности открытия, ведения и закрытия специальных

избирательных счетов без личного присутствия (дистанционно). Порядок и формы учета и отчетности о поступлении средств избирательных фондов и расходовании этих средств, в том числе по каждой операции, устанавливаются Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

7) в части 1 статьи 53 слова «за вычетом расходов на пересылку» исключить;

8) абзац первый части 3 статьи 55 дополнить словами «, если иное не установлено федеральным законом»;

9) в статье 58:

а) часть 11 дополнить предложением следующего содержания: «В случае, если избиратель повторно обращается с просьбой выдать новый избирательный бюллетень взамен испорченного, решение о выдаче такого избирательного бюллетеня принимается участковой избирательной комиссией.»;

б) дополнить частью 17.1 следующего содержания:

«17.1. При проведении выборов Главы Республики Саха (Якутия) может проводиться электронное голосование. При проведении электронного голосования должна быть обеспечена возможность голосования с использованием бюллетеней, изготовленных на бумажном носителе. Решение о проведении электронного голосования на территории Республики Саха (Якутия) принимается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия). Порядок электронного голосования, подсчета голосов избирателей, установления итогов голосования и определения результатов выборов с учетом итогов электронного голосования устанавливается Центральной избирательной комиссией Российской Федерации или по ее поручению Центральной избирательной комиссией Республики Саха (Якутия).»;

10) в статье 58.1:

а) дополнить частью 6.1 следующего содержания:

«6.1. В случае, если на территории Республики Саха (Якутия) одновременно проводятся дистанционное электронное голосование и электронное голосование, порядком дистанционного электронного голосования может быть предусмотрено, что итоги электронного голосования учитываются в итогах дистанционного электронного голосования.»;

б) в части 9 четвертое предложение исключить.

Статья 8

Настоящий Закон вступает в силу по истечении десяти дней после дня его официального опубликования и применяется к правоотношениям, возникшим в связи с проведением выборов и референдумов, назначенных после дня вступления в силу настоящего Закона.

Глава Республики Саха (Якутия)

г. Якутск, 12 марта 2026 г.

2928-3 № 531-VII

[Handwritten signature]
А. НИКОЛАЕВ

**ГРАЖДАННАР БЫБАРДЫЫР БЫРААПТАРЫН УОННА РЕФЕРЕНДУМНА КЫТТАР
БЫРААПТАРЫН ОЛОХХО КИЛЛЭРИИ ЭЙГЭТИГЭР САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН ТУСТААХ
СОКУОН СУОЛТАЛААХ ААКТАЛАРЫГАР УЛАРЫТЫЫЛАРЫ КИЛЛЭРЭР ТУҢУНАН**

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ
2026 сыл олунньу 25 күнүгэр ылынна

1 ыстатыйа

«Өрөспүүбүлүкэтээҕи референдум туһунан» 1992 сыл ахсынньы 22 күнүнээҕи 1273-ХII №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар манньк уларытыылары киллэрэргэ:

1) 19 ыстатыйатыгар:

а) манньк ис хоһоонноох сана алтыс абзаһы эбэргэ:

«бу сокуон 18 ыстатыйатын тохсус чааһыгар ыйыллыбыт анал учаастактааҕы хамыһыйалар боломуочуйаларын хааччыйыыга федеральной бүддьүөттэн көрүллүбүт үбү ороскуоттааһыны онорор;»;

б) алтыс – уон тохсус абзацтарын туһааннаабынан сэттис – сүүрбэһис абзацтарынан ааҕарга;

2) манньк ис хоһоонноох 23.1 ыстатыйаны эбэргэ:

«23.1 ыстатыйа. Референдум хамыһыйата туһаайыылары көрөр бэрээдэгэ

Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олор сололоох дьонун туһаайыылары, ол иһигэр үнсүүлэрэ, референдум хамыһыйаларынан сокуоннарынан олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

Туһаайыы референдум хамыһыйатыгар суругунан, оттон Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальнай өнөлөрү электроннай көрүнүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэри-биллэри уонна технология өттүнэн хардарыта дьайсыыларын хааччыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральной судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик эбэтэр сайабылыанньалаахтары идентификациялааһыны уонна (эбэтэр) аутентификациялааһыны

хааччыйар судаарыстыбаннай урганнар эбэтэр олохтоох салайыны урганнарын атын иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэрин көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимнэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын дьин таһымнаах сайтын туһанан электроннай докумуон көрүнүнэн эмиз бэриллэн сөп. Туһайыы электроннай докумуон көрүнүнэн ытыллыан сөптөөх референдум атын хамыһыйалара, итиэннэ референдум хамыһыйаларыгар электроннай докумуон көрүнүнэн туһайыылары ытыты нымалара уонна олору референдум хамыһыйалара көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан быһаарыллаллар.

Туһайыыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһайыыга туһайыыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыыны онорууга болумуочуялаах сирэй илии баттааһына уонна туһайыы илии баттамыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнүнэн туһайыыга туһайыыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

Референдум хамыһыйатыгар бу референдум хамыһыйата куластааһын түмүктэрин таһаарыар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри киирбит референдум кампаниятын кытта сибээстээх уонна быһаарыылара бу референдум хамыһыйатын дьаһайар кыаҕар киирбэт боппуруостардаах туһайыы киирбит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү киирэр хамыһыйаҕа, атын урганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ киирбит эбэтэр референдум тустаах кампаниятын кытта сибээһэ суох туһайыы, – киирбит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһайыыны референдум хамыһыйатыгар, атын урганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыты туһунан сайабылыанньалаахха тэнинэн биллэриллэр.

Референдум тустаах кампаниятын кэмигэр референдум хамыһыйатыгар киирбит Россия Федерациятын гражданнын референдумна кыттар бырааптарын олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһайыы, итиэннэ референдум кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу референдум хамыһыйата куластааһын түмүктэрин таһаарбытын, референдум түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн киирбит туһайыы киирбит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэҕэ референдум хамыһыйатын болумуочуялаах сололоох киһитэ туһайыыны көрүү болдьобун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьобун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

Өскөтүн туһайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа ыйыллыбатах буоллабына, маннык туһайыга хоруй бэриллибэт. Өскөтүн туһайы тиэкиһэ кыайан аабыллыбат эбэтэр туһайы ис хоһооно быһаарыллар кыага суох буоллабына, маннык туһайыга хоруй бэриллибэт, ол туһунан туһайы киирбит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа кыайан аабыллар буоллабына.

Референдум хамыһыйаларыгар быдьар эбэтэр үөбүр тыллаах-өстөөх, солороох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар сааныылаах туһайыны ытыты быһытынан туһайыга быраабы сирэ суох туһаны көнүллэммит. Маннык туһайы киирэр түбэлтэтигэр референдум хамыһыйата маннык туһайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыллыбыт туһайыларынан сибээстээн, ол сүннүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллибит боппуруостара баар, итиэннэ туһайыга сана санаа эбэтэр быһы-майгы бэриллибэт түбэлтэтигэр, бу боппуруоһунан сайабылыанньалаабы кытта суругунан кэпсэти тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

Судаарыстыбаннай уорганнарынан буолар референдум хамыһыйалара гражданны, кинилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүнү ытталлар. Тылынан туһайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тылынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһайы суругунан эмиэ бэриллиэн сөп. Өскөтүн тылынан туһайыга этиллибит быһы-майгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллабына, маннык туһайыга тустаах туһайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыыга референдум хамыһыйатыгар киирбит, бу сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһайыларыгар тарҕаммат.»;

3) 25.2 ыстатыйатыгар:

а) ахсыс чааһыгар маннык ис хоһоонноох сана бастакы этиини эбэргэ: «Россия Федерациятын гражданина референдум пуондатыгар баҕа өтүнэн сиэртибэлээһини гражданин тус бэйэтэ бэйэтин үбүттэн сибээс салаатыгар, кирэдьиит тэрилтэтигэр пааспары эбэтэр гражданин пааспарын солбуйар докумуону көрдөрөн туран онорор.»;

б) уон иккис чааһыгар маннык ис хоһоонноох сана үһүс этиини эбэргэ: «Референдум пуондатын анал счета тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыллыан сөп.»;

в) уон үһүс чааһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Ыйыллыбыт бэрээдэгинэн өрөспүүбүлүкэтээҕи референдуму ытытыга референдум пуондатын анал счетун тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыйыы, салайыы уонна сабыы уратылары олохтоноллор.»;

4) 27 ыстатыйатыгар:

а) ахсыс чааһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Өскөтүн референдум кыттыылааҕа буортуламмыт бүлүтүөн онугар сана бүлүтүөнү биэриигэ хаттаан көрдөһөр түбэлтэтигэр маннык бүлүтүөнү биэри туһунан быһаарыы референдум учаастактааҕы хамыһыйатынан ылыныллар.»;

б) маннык ис хоһоонноох сана уон сэттис чааһы эбэргэ:

«Референдуму ытытыга электроннай куоластааһын ытыллыан сөп. Электроннай куоластааһыны ытытыга кумааҕы носительга оноһуллубут бүлүтүөттөрү туһанан куоластыыр кыах хааччыллыахтаах. Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар электроннай куоластааһыны ытыты туһунан быһаарыы Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан ылыныллар. Электроннай куоластааһын, референдум кыттыылаахтарын куоластарын ааҕыы, куоластааһын түмүктэрин таһаарыы уонна референдум түмүгүн быһаарыы бэрээдэгэ электроннай куоластааһын түмүктэрин аахсан туран, Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор.»;

в) уон сэттис чааһын уон ахсыс чааһынан ааҕарга;

5) 27.2 ыстатыйатыгар:

а) маннык ис хоһоонноох сана ахсыс чааһы эбэргэ:

«Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар тэйиччиттэн электроннай куоластааһын уонна электроннай куоластааһын биир бириэмэҕэ ытыллар түбэлтэтигэр, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын бэрээдэгинэн электроннай куоластааһын түмүктэрэ тэйиччиттэн электроннай куоластааһын түмүктэригэр аахсыллар буолаллара көрүллүөн сөп.»;

б) ахсыс уонна тохсус чаастарын туһаннааҕынан тохсус уонна онус чаастарынан ааҕарга;

в) онус чааһын уон биирис чааһынан ааҕарга уонна онно төрдүс этиини устарга;

г) уон биирис – уон төрдүс чаастарын туһаннааҕынан уон иккис – уон бэһис чаастарынан ааҕарга;

б) 30 ыстатыйатын отут биирис чааһыгар «эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан» диэн тылы эбэргэ.

2 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын туһунан» 2002 сыл бэс ыйын 15 күнүнээҕи 20-С 371-II №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар маннык уларытыылары киллэрэргэ:

1) 5 ыстатыйатын 3 чааһыгар «ол иһигэр Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатыттан уонна Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатын иһинэн Информатизация федеральной кииниттэн ылыллыбыт,» диэн тылы устарга;

2) 8 ыстатыйатыгар:

а) 18 чааһыгар «биир ыйдаах болдьохтон хойутаппакка, оттон быыбар кампаниятын кэмигэр, референдум ананар күнүттэн ыла уонна референдум кампанията бүтүөр диэри кэмнэ – уон күнтэн хойутаппакка» диэн тылы «отут күн иһигэр, оттон быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла кэмнэ, референдум ананар күнүттэн ыла уонна Хамыһыйа быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри кэмнэ – уон күн иһигэр» диэн тылынан уларытарга;

б) 18.1 чааһыгар «Быыбар кампаниятын кэмигэр, референдум ананар күнүттэн ыла уонна референдум кампанията бүтүөр диэри кэмнэ урган» диэн тылы «Быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла кэмнэ, референдум ананар күнүттэн ыла уонна Хамыһыйа быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри кэмнэ урган» диэн тылынан уларытарга, «ый устата» диэн тылы «отут күннээх болдьох» диэн тылынан уларытарга;

3) 9 ыстатыйатын 3 чааһыгар «Россия Федерациятын сенатордара,» диэн тылы устарга;

4) 10 ыстатыйатын 2 чааһын «в» пуунугар «быыбардааччылары быраап өттүнэн үөрэтиинэн, быыбар, референдум хамыһыйаларын чилиэннэрин уонна атын тэрийээччилэрин идэлээх бэлэмнээһининэн» диэн тылы «быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиинэн, быыбары, референдуму тэрийээччилэри уонна быыбар хаамыытын атын кыттыылаахтарын үөрэтиинэн» диэн тылынан уларытарга;

5) маннык ис хоһоонноох 17.1 ыстатыйаны эбэргэ:

«17.1 ыстатыйа. Хамыһыйа туһаайыылары көрөр бэрээдэгэ

1. Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олох сололоох дьонун туһаайыылара, ол иһигэр үнсүүлэрэ, Хамыһыйаҕа сокуоннарынан олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

2. Туһаайыы Хамыһыйаҕа суругунан уонна сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальной өгөлөрү электроннай көрүнгүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэри-биллэри уонна

технология өттүнэн хардарыта дьайсыыларын хааччыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральной судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик эбэтэр сайабылыанньалаахтары идентификациялааһыны уонна (эбэтэр) аутентификациялааһыны хааччыйар судаарыстыбаннай уорганнар эбэтэр олохтоох салайыны уорганнарын атын иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэрин көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимгэ Хамыһыйа дьин таһымнаах сайтын туһанан электроннай докумуон көрүгүнэн бэриллэн сөп.

3. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыны онорууга болумучуйалаах сирэй илии баттааһына, уонна туһаайы илии баттаммыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүгүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

4. Хамыһыйа куоластааһын түмүктэрин таһаарыар, быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри Хамыһыйаҕа кирибит тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кытта сибээстээх уонна быһаарыылар Хамыһыйа дьаһайар кыаҕар кирибэт боппуруостардаах туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү кириэр хамыһыйаҕа, атын уорганга эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмгэ кирибит эбэтэр тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһаайыны хамыһыйаҕа, атын уорганга эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыты туһунан сайабылыанньалаахха тэнинэн биллэриллэр.

5. Тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кэмигэр Хамыһыйаҕа кирибит Россия Федерациятын гражданнын быыбардыыр бырааптарын уонна референдумна кыттар бырааптарын олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итинэн быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр Хамыһыйа куоластааһын түмүктэрин таһаарбытын, быыбар, референдум түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн кирибит туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэбэ Хамыһыйа болумучуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдьоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

6. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа

ыйыллыбатах буоллабына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт. Өскөтүн туһаайы тизкиһэ кыайан аабыллыбат эбэтэр туһаайы ис хоһооно быһаарыллар кыаҕа суох буоллабына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт, ол туһунан туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа кыайан аабыллар буоллабына.

7. Хамыһыһаҕа быдьар эбэтэр үөбүр тыллаах-өстөөх, солороох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар сааныылаах туһаайыны ытыгы быһытынан туһаайыга быраабы сирэ суох туһаны көнүлүммэт. Маннык туһаайы кириэр түбэлтэтигэр Хамыһыһа маннык туһаайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыллыбыт туһаайыларынан сибээстээн, ол сүннүүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллибит боппуруостара баар, итинэн туһаайыга сана санаа эбэтэр быһы-майгы бэриллибэт түбэлтэтигэр, бу боппуруонунан сайабылыанньалааҕы кытта суругунан кэпсэти тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

8. Хамыһыһа гражданны, киһилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүү ытар. Тылын туһаайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тылын хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайы суругунан эмиз бэриллиэн сөп. Өскөтүн тылын туһаайыга этиллибит быһы-майгы бэрэбиэркэни ирдир буоллабына, маннык туһаайыга тустаах туһаайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

9. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыта Хамыһыһаҕа кирибит, бу сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыларыгар тарҕаммат.»

3 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр олохтоох референдум туһунан» 2005 сыл кулун тутар 30 күнүнээҕи 210-С 423-III №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар маннык уларытылары киллэрэргэ:

1) 2 ыстатыйатыгар:

а) маннык ис хоһоонноох 14.1 пууну эбэргэ:

«14.1) электроннай куоластааһынна аналаах комплекс – электроннай куоластааһыны ытыгы анаан референдум кыттыылаахтарыгар бэриллэр уонна ол көмөтүнэн референдум кыттыылаахтара санааларын биллэриилэрин туһунан дааннайдары көмүскээһини, олору куоластааһын түмүктэрин таһаарыга анаан биэриини эбэтэр

референдум кыттыылаахтарын куоластарын автоматизацияламмыт аабыны, куоластааһын түмүктэрин таһаарыыны уонна куоластааһын түмүктэрин туһунан олохтоох референдум учаастактаабы хамыһыйатын боротокуолун толорууну хааччыйар програмнай-техникскэй сириэстибэ;»;

б) 22 пуунугар «, анал порталга таһаарыллыбыт, онуоха киирэр кыах иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситим нөҥүө референдум кыттыылаабын техникскэй тэриликэр бэриллэр» диэн тылы эбэргэ;

в) маннык ис хоһоонноох 23 уонна 24 пууннары эбэргэ:

«23) электроннай куоластааһын – референдум учаастагар кумаабы носительга оноһуллубут бүлүтүөнү туһаммакка, электроннай куоластааһына аналлаах комплексы туһанан куоластааһын;

24) электроннай бүлүтүөн – электроннай куоластааһыны, тэйиччиттэн электроннай куоластааһыны ытыгыга туһаныллар програмнай-техникскэй сириэстибэнэн электроннай көрүнгүнэн оноһуллубут бүлүтүөн.»;

2) 15 ыстатыйатын 2 пуунугар «олохтоох референдум кыттыылаахтарын быраап өттүнэн үөрэтиинэн, олохтоох референдум хамыһыйаларын чилиэннэрин уонна атын тэрийээччилэрин идэлээх бэлэмнээһининэн» диэн тылы «референдум кыттыылаахтарын быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиинэн, референдуму тэрийээччилэри уонна референдум атын кыттыылаахтарын үөрэтиинэн» диэн тылынан уларытарга;

3) маннык ис хоһоонноох 17.1 ыстатыйаны эбэргэ:

«17.1 ыстатыйа. Олохтоох референдум хамыһыйата туһаайылары
көрөр бэрээдэгэ

1. Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олох солороох дьонун туһаайылары, ол иһигэр үнсүүлэрэ, олохтоох референдум хамыһыйаларынан сокуоннарынан олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

2. Туһаайы олохтоох референдум хамыһыйатыгар суругунан, оттон Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальнай өнөлөрү электроннай көрүнгүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэри-биллэри уонна технология өттүнэн хардарыта дьайсыыларын хааччыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральнай судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимгэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын дьин таһымнаах сайтын туһанан

электроннай докумуон көрүнгүнэн эмиэ бэриллэн сөп. Туһаайы электроннай докумуон көрүнгүнэн ытыллыан сөптөөх олохтоох референдум атын хамыһыйалара, итиэннэ хамыһыйаларга электроннай докумуон көрүнгүнэн туһаайылары ытыгы нымалара уонна олору хамыһыйалар көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан быһаарыллаллар.

3. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыыны онорууга болумуочуйалаах сирэй илии баттааһына, уонна туһаайы илии баттаммыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнгүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

4. Олохтоох референдум хамыһыйатыгар бу олохтоох референдум хамыһыйата куоластааһын түмүктэрин таһаарыар, олохтоох референдум түмүгүн быһаарыар диэри кирибит олохтоох референдум тустаах кампаниятын кытта сибээстээх уонна быһаарыылара бу олохтоох референдум хамыһыйатын дьаһайар кыаҕар кирибэт боппуруостардаах туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү кириэр олохтоох референдум хамыһыйатыгар, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ кирибит эбэтэр олохтоох референдум тустаах кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһаайыны олохтоох референдум хамыһыйатыгар, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыгы туһунан сайабылыанньалаахха тэнинэн биллэриллэр.

5. Олохтоох референдум тустаах кампаниятын кэмигэр олохтоох референдум хамыһыйатыгар кирибит Россия Федерациятын гражданнын олохтоох референдумна кыттар бырааптарын олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итиэннэ олохтоох референдум кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу олохтоох референдум хамыһыйата куоластааһын түмүктэрин таһаарбытын, олохтоох референдум түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн кирибит туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэбэ олохтоох референдум хамыһыйатын болумуочуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдьоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

6. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа ыйыллыбатах буоллабына, манньык туһаайыга хоруй бэриллэбэт. Өскөтүн туһаайы тиэкиһэ кыайан ааҕыллыбат эбэтэр туһаайы ис хоһооно быһаарыллар кыаҕа суох

буоллабына, маннык туһаайыга хоруй бэриллбэт, ол туһунан туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыга хоруй ытыттылаахха аадырыһа кыайан аабыллар буоллабына.

7. Олохтоох референдум хамыһыһаларыгар быдыр эбэтэр үөбэр тыллаах-өстөөх, солороох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар сааныылаах туһаайыны ытыты быһытынан туһаайыга быраабы сизэрэ суох туһаны көнүллэммит. Маннык туһаайы кириэр түбэлтэтигэр олохтоох референдум хамыһыһата маннык туһаайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыттылыбыт туһаайыларынан сибээстэн, ол сүннүһүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллбит боппуруостара баар, итиэннэ туһаайыга сана санаа эбэтэр быһымайгы бэриллбэт түбэлтэтигэр, бу боппуруонунан сайабылыанньалаабы кытта суругунан кэпсэти тохотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

8. Судаарыстыбаннай уорганнарынан буолар олохтоох референдум хамыһыһалара гражданны, кинилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүнү ытталлар. Тыһынан туһаайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тыһынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайы суругунан эмиэ бэриллэн сөп. Өскөтүн тыһынан туһаайыга этиллибит быһымайгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллабына, маннык туһаайыга тустаах туһаайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

9. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыта олохтоох референдум хамыһыһатыгар кирибит, бу сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыларыгар тарҕаммат.»;

4) 18 ыстатыйатыгар:

а) 7 чааһыгар «биир ый» диэн тылы «отут күн» диэн тыһынан уларытарга, «референдум кампанията бүтүөр» диэн тылы «референдуму тэрийэр хамыһыһа референдум түмүгүн быһаарыар» диэн тыһынан уларытарга;

б) 8 чааһыгар «олохтоох референдум кампанията бүтүөр» диэн тылы «референдуму тэрийэр хамыһыһа референдум түмүгүн быһаарыар» диэн тыһынан уларытарга, «ыйдаабы» диэн тылы «отут күннээх» диэн тыһынан уларытарга;

5) 40 ыстатыйатын 4 чааһыгар «олохтоох референдуму тэрийээччилэри уонна олохтоох референдум кыттыылаахтары үөрэтии уонна» диэн тылы «олохтоох референдум кыттыылаахтары быраап өтүһүнэн культуураларын үрдэтии, олохтоох референдум

тэрийээччилэрин уонна олохтоох референдум атын кыттыылаахтарын үөрэтии,» диэн тылынан уларытарга;

б) 41 ыстатыйатыгар:

а) 7 чааһыгар манньк ис хоһоонноох сана бастакы этиини эбэргэ: «Россия Федерациятын гражданина олохтоох референдум пуондатыгар баҕа өтүнэн сиэртибэлээһини гражданин тус бэйэтэ бэйэтин үбүттэн сибээс салаатыгар, кирэдьиит тэрилтэтигэр пааспары эбэтэр гражданин пааспарын солбуйар докумуону көрдөрөн туран онорор.»;

б) 11 чааһыгар манньк ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Олохтоох референдум пуондатын анал счета тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыллыан сөп.»;

в) 12 чааһыгар манньк ис хоһоонноох сана иккис этиини эбэргэ: «Ыйыллыбыт бэрээдэгинэн олохтоох референдуму ытытыга олохтоох референдум пуондатын анал счегун тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыйыы, салайыы уонна сабыы уратылара олохтонолор.»;

7) 45 ыстатыйатыгар:

а) 9 чааһыгар манньк ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Өскөтүн олохтоох референдум кыттыылааҕа буортуламмыт бүлүтүн оннугар сана бүлүтүнү биэриигэ хаттаан көрдөһөр түбэлтэтигэр манньк бүлүтүнү биэри туһунан быһаарыы олохтоох референдум учаастактааҕы хамыһыйатынан ылыныллар.»;

б) манньк ис хоһоонноох 14.1 чааһы эбэргэ:

«14.1. Олохтоох референдуму ытытыга электроннай куоластааһын ытыллыан сөп. Электроннай куоластааһыны ытытыга кумааҕы носительга оноһуллубут бүлүтүннэри туһунан куоластыыр кыах хааччыллыахтаах. Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар электроннай куоластааһыны ытыты туһунан быһаарыы Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан ылыныллар. Электроннай куоластааһын, олохтоох референдум кыттыылаахтарын куоластарын ааҕыы, куоластааһын түмүктэрин таһаарыы уонна олохтоох референдум түмүгүн быһаарыы бэрээдэгэ электроннай куоластааһын түмүктэрин аахсан туран, Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор.»;

8) 45.1 ыстатыйатыгар:

а) манньк ис хоһоонноох 6.1 чааһы эбэргэ:

«6.1. Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар тэйиччиттэн электроннай куоластааһын уонна электроннай куоластааһын биир бириэмэбэ ытыллар түбэлтэтигэр, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын бэрээдэгинэн электроннай куоластааһын түмүктэрэ

тэйиччиттэн электроннай куоластааһын түмүктэригэр аахсыллар буолаллара көрүллүөн сөп.»;

б) 9 чааһыгар төрдүс этиини устарга;

9) 48 ыстатыйатын 17 чааһыгар «сүбэлэхэр куоласка бырааптаах учаастактаабы хамыһыһа чилиэннэрин уонна» диэн тылы устарга;

10) 50 ыстатыйатыгар:

а) 6 чааһын бүтэһик абзаһыгар «, оттон сүбэлэхэр куоласка бырааптаах учаастактаабы хамыһыһа чилиэннэрэ оноһуллубут аабы сөптөөбөр итэбэйэр бырааптаахтар» диэн тылы устарга;

б) 22 чааһын төрдүс этиитин устарга.

4 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһалар тустарынан» 2006 сыл алтынны 11 күнүнээби 374-С 761-III №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар маннык уларытылары киллэрэргэ:

1) 5 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 3.1 чааһы эбэргэ:

«3.1. Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыһатын кытта сөбүлэһиннэрэн ылыныллыбыт Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыһатын быһаарытынан дыһанар-сабардыр сирдээх араарыллыыны эһиигэ тиэрдибит Саха Өрөспүүбүлүкэтин дыһалталаах сирдээх-уоттаах тутулун уларыты түбэлтэтигэр эбэтэр тустаах муниципальной тэриллини уларытан тэрийи түбэлтэтигэр сирдээби-уоттаабы хамыһыһа болумочуйата болдьобун иннинэ тохтотулуон сөп.»;

2) 7 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 4–12 чаастары эбэргэ:

«4. Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олор солороох дьонун туһаайыылара, ол иһигэр үнсүүлэрэ, сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһаларынан сокуоннарынан олохтоммут дыһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

5. Туһаайы сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһа суругунан бэриллиэн сөп. Туһаайы электроннай докумуон көрүнүнэн ытыллыан сөптөөх сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһалара, итиэннэ сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһаларга электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайылары ытыты нымалара уонна олору сирдээби-уоттаабы быыбардыр хамыһыһалар көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыһатынан быһаарыллаллар.

6. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, абатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, –

аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыыны онорууга болумучуйалаах сирэй илии баттааһына уонна туһаайы илии баттаммыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

7. Сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыһа бу хамыһыһа куоластааһын түмүктэрин таһаарыар, быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри кирибит тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кытта сибээстээх уонна быһаарыылара бу сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыһа дьаһайар кыаҕар кирибэт боппуруостардаах туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү кириэр хамыһыһа, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ кирибит эбэтэр тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһаайыны хамыһыһа, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыты туһунан сайабылыанньалаахха тэнинэн биллэриллэр.

8. Тустаах быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кэмигэр сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыһа кирибит Россия Федерациятын гражданнырын быыбардыыр бырааптары уонна референдумна кыттар бырааптары олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итиннэ быыбар кампаниятын, референдум кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу хамыһыһа куоластааһын түмүктэрин таһаарбытын, быыбар, референдум түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн кирибит туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэҕэ сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыһатын болумучуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдьоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

9. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биридиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа ыйыллыбатах буоллаҕына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт. Өскөтүн туһаайы тиэкиһэ кыайан ааҕыллыбат эбэтэр туһаайы ис хоһооно быһаарыллар кыаҕа суох буоллаҕына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт, ол туһунан туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биридиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа кыайан ааҕыллар буоллаҕына.

10. Сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыһа быдыр эбэтэр үөҕэр тыллаах-өстөөх, сололоох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-

дуолларыгар сааныылаах туһаайыны ытыгы быһыытынан туһаайыга быраабы сизэрэ суох туһаны көнүллэммит. Маннык туһаайы киирэр түбэлтэтигэр сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйа маннык туһаайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыллыбыт туһаайыларынан сибээстээн, ол сүннүһүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллит боппуруостара баар, итиэннэ туһаайыга сана санаа эбэтэр быһымайгы бэриллит түбэлтэтигэр, бу боппуруоһунан сайабылыанньалааҕы кытта суругунан кэпсэти тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

11. Сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйалар гражданны, кинилэр холбоһуктарын уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүүнү ыталлар. Тылынан туһаайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тылынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайы суругунан эмиэ бэриллэн сөп. Өскөтүн тылынан туһаайыга этиллибит быһымайгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллабына, маннык туһаайыга тустаах туһаайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

12. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыта сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйаҕа киирбит, бу сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыларыгар тарҕаммат.»;

3) 10 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 7 чааһы эбэргэ:

«7. Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистригэр баар сибидиэнньэлэр «Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистрин туһунан» 2020 сыл бэс ыйын 8 күнүнээҕи 168-ФС №-дээх Федеральной сокуонна сөп түбэһиннэрэн сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйаларга олоҕор быыбар уонна референдум туһунан Россия Федерациятын сокуоннарынан көрүллүбүт болумуочуйалары толороллорун туһугар туһаналларыгар анаан бэриллэллэр.»;

4) 13 ыстатыйатын 1 чааһын 3 пуунугар «быыбардааччылары быраап өттүнэн үөрэтиинэн, хамыһыйа чилиэннэрин уонна быыбар, референдум атын тэрийээччилэрин идэлээх бэлэмнээһининэн» диэн тылы «быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиинэн, быыбар, референдум уонна атын быыбар хаамытын кыттыылаахтарын үөрэтиинэн» диэн тылынан уларытарга;

5) 19 ыстатыйатыгар:

а) 3 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«3. Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйата сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйа чилиэнин болумуочуйатын болдьоһун иннинэ тохтотор

туһунан быһаарыыны 30 күн иһигэр ылымматах буоллабына, оттон быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла кэмгэ, референдум ананар күнүттэн ыла уонна быыбары, референдуму тэрийэр сирдээҕи-уоттаағы быыбардыыр хамыһыһа быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри кэмгэ – бэйэ болумуочуйатын устунуу туһунан сирдээҕи-уоттаағы быыбардыыр хамыһыһа чилиэнин суругунан сайабылыанньата Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыһатыгар киирбит эбэтэр бэйэтин эбээһинэһин толорор кыағы биэрбэт атын төрүттэр үөскээбит күннэригэр ыла уон хонук иһигэр, сирдээҕи-уоттаағы быыбардыыр хамыһыһа бу чилиэнин болумуочуйатын тохтотор туһунан быһаарыы кини чилиэн быһыытынан баар сирдээҕи-уоттаағы быыбардыыр хамыһыһатынан ыйыллыбыт болдьох бүппүт күнүттэн ыла үс күн иһигэр ылыныллар.»;

б) 4 чааһыгар «Быыбар кампаниятын кэмигэр, референдум ананар күнүттэн ыла уонна референдум кампанията бүтүөр диэри кэмгэ» диэн тылы «Быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла кэмгэ, референдум ананар күнүттэн ыла уонна быыбары, референдуму тэрийэр сирдээҕи-уоттаағы быыбардыыр хамыһыһа быыбар, референдум түмүгүн быһаарыар диэри кэмгэ» диэн тылынан уларытарга, «ый устатыгар» диэн тылы «отут күннээх болдьохтон хойутаппакка» диэн тылынан уларытарга.

5 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтин бар дьонун дьокутааттарын быыбарын туһунан» 2007 сыл алтынньы 18 күнүнээҕи 497-С 1007-III №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар манньык уларытыылары киллэрэргэ:

1) 18 ыстатыйатыгар манньык ис хоһоонноох 18 чааһы эбэргэ:

«18. Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистригэр баар сибидиэнньэлэр «Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистрин туһунан» 2020 сыл бэс ыйын 8 күнүнээҕи 168-ФС №-дээх Федеральной сокуонна сөп түбэһиннэрэн быыбардыыр хамыһыһаларга олоҕор быыбар уонна референдум туһунан Россия Федерациятын сокуоннарынан көрүллүбүт болумуочуйалары толороллорун туһугар туһаналларыгар анаан бэриллэллэр.»;

2) 23 ыстатыйатын 4 чааһын 13 пуунугар «, ону таһынан экстремистскэй эбэтэр террористической тэрилтэлэр үлэлэригэр сыһыаннаах дьон туһунан сибидиэнньэлэр биир уопсай реестрдэригэр киллэриллибит сибидиэнньэлээх дьон» диэн тылы эбэргэ;

3) манньык ис хоһоонноох 24.1 ыстатыйаны эбэргэ:

«24.1 ыстатыйа. Быыбардыыр хамыһыйа туһаайылары көрөр бэрээдэгэ

1. Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олох сололоох дьонун туһаайылары, ол иһигэр үнсүүлэрэ, быыбардыыр хамыһыйаларынан сокуоннарын олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

2. Туһаайы быыбардыыр хамыһыйа суругунан, оттон Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальнай өгөлөрү электроннай көрүнгүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэри-биллэри уонна технология өттүнэн хардарыта дьайсыыларын хаачыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральной судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик эбэтэр сайабылыанньалаахтары идентификациялааһыны уонна (эбэтэр) аутентификациялааһыны хаачыйар судаарыстыбаннай уорганнар эбэтэр олохтоох салайыны уорганнарын атын иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэрин көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимнэ быыбардыыр хамыһыйа дьин таһымнаах сайтын туһанан электроннай докумуон көрүнгүнэн эмиэ бэриллэн сөп. Туһаайы электроннай докумуон көрүнгүнэн ытыллыан сөптөөх атын быыбардыыр хамыһыйалара, итиэннэ быыбардыыр хамыһыйаларга электроннай докумуон көрүнгүнэн туһаайылары ытыгы ньымалара уонна олору быыбардыыр хамыһыйалар көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан быһаарыллаллар.

3. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилэн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыны онорууга болумуочуйалаах сирэй илии баттааһына, уонна туһаайы илии баттаммыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнгүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

4. Быыбардыыр хамыһыйа бу быыбардыыр хамыһыйа куоластааһын түмүктэрин таһаарыар, быыбар түмүгүн быһаарыар диэри киирбит бар дьон дыкутааттарын быыбарын кытта сибээстээх уонна быһаарыылары бу быыбардыыр хамыһыйа дьаһайар кыаҕар киирбэт боппуруостардаах туһаайы киирбит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү киирэр хамыһыйа, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ киирбит эбэтэр тустаах быыбар кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – киирбит күнүн кэнниттэн сэттэ күн

устатыгар. Туһаайыны быыбардыр хамыһыйаҕа, атын уорганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыты туһунан сайабылыанньалаахха тэҥинэн биллэриллэр.

5. Тустаах быыбар кампаниятын кэмигэр быыбардыр хамыһыйаҕа кирибит быыбардыр быраабы олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итиэннэ быыбар кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу быыбардыр хамыһыйа куластааһын түмүктэрин таһаарбытын, быыбар түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн кирибит туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэҕэ быыбардыр хамыһыйа болумуочуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күнүгэ диэри уһатар бырааптаах.

6. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биридиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа ыйыллыбатах буоллаҕына, манньык туһаайыга хоруй бэриллибэт. Өскөтүн туһаайы тиэкиһэ кыайан аабыллыбат эбэтэр туһаайы ис хоһооно быһаарыллар кыаҕа суох буоллаҕына, манньык туһаайыга хоруй бэриллибэт, ол туһунан туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биридиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа кыайан аабыллар буоллаҕына.

7. Быыбардыр хамыһыйаларга быдыр эбэтэр үөҕэр тыллаах-өстөөх, сололоох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар саанылаах туһаайыны ытыты быһытынан туһаайыга быраабы сизэр суох туһаны көнүллэммэт. Манньык туһаайы кириэр түбэлтэтигэр быыбардыр хамыһыйа манньык туһаайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыллыбыт туһаайыларынан сибээстээн, ол сүннүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллибит боппуруостара баар, итиэннэ туһаайыга сана санаа эбэтэр быһы-майгы бэриллибэт түбэлтэтигэр, бу боппуруоһунан сайабылыанньалааҕы кытта суругунан кэпсэтии тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

8. Судаарыстыбаннай уорганнарынан буолар быыбардыр хамыһыйалар гражданны, кинилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүү ытталлар. Тыһынан туһаайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тыһынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайы суругунан эмиэ бэриллиэн сөп. Өскөтүн тыһынан туһаайыга этиллибит быһы-майгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллаҕына, манньык туһаайыга тустаах туһаайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдооххо суругунан хоруй бэриллэр.

9. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыыта быыбардыыр хамыһыйаҕа киирбит, бу сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыларыгар тарҕаммат.»;

4) 26 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 22.1 пууну эбэргэ:

«22.1) бу сокуон 22 ыстатыйатын 7 чааһыгар ыйыллыбыт анал учаастактаағы хамыһыйалар болумуочуйаларын хааччыйыга федеральной бүддьүөттэн көрүллүбүт үбү ороскуоттааһыны онорор;»;

5) 39 ыстатыйатын 12 чааһын иккис абзаһыгар «уонна бу ыстатыйа 11 чааһыгар ыйыллыбыт хандьыдааттар сайабылыанньаларын куоппуйаларынан» диэн тылы «, бу ыстатыйа 11 чааһыгар ыйыллыбыт хандьыдааттар сайабылыанньаларын куоппуйаларынан уонна хандьыдааттар бэлиитиичэскэй баартыаҕа, атын уопсастыбаннай холбоһука (ыйыллыбыт докумуоннар киллэриллибит түбэлтэлэригэр) киирэллэрин туһунан сибидиэннэлэри бигэргэтэр докумуоннар куоппуйаларынан» диэн тылынан уларытарга;

6) 63 ыстатыйатын 1 чааһыгар «быыбары тэрийээччилэри уонна быыбардааччылары үөрэтиини кытта» диэн тылы «быыбардааччылар быраап өтгүнэн култуураларын үрдэтиини, быыбары тэрийээччилэри уонна быыбар хаамыытын атын кыттыылаахтарын үөрэтиини кытта» диэн тылынан уларытарга;

7) 65 ыстатыйатын 3 чааһыгар маннык ис хоһоонноох сана үһүс этиини эбэргэ: «Быыбар анал счета тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыллыан сөп.»;

8) 68 ыстатыйатын 1 чааһыгар маннык ис хоһоонноох сана иккис этиини эбэргэ: «Ыйыллыбыт бэрээдэгинэн быыбар анал счегун тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыйыы, салайыы уонна сабыы уратылара олохтонолор.»;

9) 72 ыстатыйатын 3 чааһыгар:

а) бастакы абзаһыгар «, өскөтүн федеральной сокуонунан атын олохтоммотох буоллаҕына» диэн тылы эбэргэ;

б) 4 пуунун күүһүн сүтэрбитинэн билинэргэ;

10) 73 ыстатыйатын 4 чааһын бастакы этиитигэр «жеребьевка,» диэн тыл кэнниттэн «биир тэн шрибинэн» диэн тылы эбэргэ;

11) 75 ыстатыйатыгар:

а) 11 чааһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Өскөтүн быыбардааччы буортуламмыт бүлүтүөн оннугар сана быыбардыыр бүлүтүөнү биэриигэ хаттаан көрдөһөр түбэлтэтигэр маннык быыбардыыр бүлүтүөнү биэри туһунан быһаарыы учаастактаағы быыбардыыр хамыһыйанан ылыныллар.»;

б) 17 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«17. Бар дьон дьокутааттарын быыбарын ытыгыга электроннай куоластааһын ытыллыан сөп. Электроннай куоластааһыны ытыгыга кумааҕы носительга оноһуллубут

бүлүтүүннэри туһанан куоластыыр кыях хааччыллыахтаах. Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар электроннай куоластааһыны ытыгы туһунан быһаарыы Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан ылыныллар. Электроннай куоластааһын, быыбардааччылар куоластарын аабы уонна быыбардыыр учаастакка куоластааһын түмүктэрин таһаарыы бэрээдэгэ, куоластааһын түмүктэрин туһунан быыбардыыр учаастактаабы хамыһыйа боротокуолун формата, итиэннэ үрдүкү турар быыбардыыр хамыһыйаларынан куоластааһын түмүктэрин таһаарыы уонна бар дьон дьокутааттарын быыбарын түмүгүн быһаарыы уратылары электроннай куоластааһын түмүктэрин аахсан туран, Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор.»;

12) 75.1 ыстатыйатыгар:

а) маннык ис хоһоонноох 6.1 чааһы эбэргэ:

«6.1. Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар тэйиччиттэн электроннай куоластааһын уонна электроннай куоластааһын биир бириэмэбэ ытыллар түбэлтэтигэр, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын бэрээдэгинэн электроннай куоластааһын түмүктэрэ тэйиччиттэн электроннай куоластааһын түмүктэригэр аахсыллар буолаллара көрүллүүн сөп.»;

б) 9 чааһыгар төрдүс этиини устарга;

13) 79 ыстатыйатын 31 чааһыгар «эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан» диэн тылы эбэргэ;

14) 85 ыстатыйатыгар:

а) 2 чааһыгар төрдүс этиини маннык сааһылаан биэрэргэ: «Өскөтүн дьокутаат болумуочуйата болдьобун иннинэ тохтотуллубутун түмүгэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ сокуоннай бырааба суох хаалбыт буоллабына, сүрүн быыбар ытыллар сылын иннинээби сылга, болумуочуйа маннык болдьобун иннинэ тохтотуллубут күнүттэн ыла түөрт ыйтан хойутааһына суох эбии быыбар ытыллар, оттон сүрүн быыбар ытыллар сылыгар «Россия Федерациятын гражданныр быыбардыыр бырааптарын уонна референдумна кыттар бырааптарын сүрүн мэктиэлэрин туһунан» Федеральной сокуон 10 ыстатыйатын 4 пуунунан олохтоммут болдьоххо ытыллар сана сүрүн быыбар ананар.»;

бэһис этиини устарга;

б) 5 чааһыгар «уонна (эбэтэр) эбии» диэн тылы устарга;

в) маннык ис хоһоонноох 6 чааһы эбэргэ;

«6. Сүрүн быыбар ытыллар сылын иннинээҕи сылга итиэннэ ыйыллыбыт быыбар ытыллар сылыгар эбии быыбар анамнат уонна ытыллыбат, бу ыстатыйа 2 чааһынан көрүллүбүт түбэлтэттэн ураты.».

6 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтигэр муниципальной быыбар туһунан» 2011 сыл балаҕан ыйын 28 күнүнээҕи 964-С 815-IV №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар манньк уларытыылары киллэрэргэ:

1) 2 ыстатыйатыгар:

а) 32 пуунун манньк сааһылаан биэрэргэ:

«32) электроннай куоластааһынна аналлаах комплекс – электроннай куоластааһыны ытытыга анаан быыбардааччыларга бэриллэр уонна ол көмөтүнэн быыбардааччылар санааларын биллэриилэрин туһунан дааннайдары көмүскээһини, олору куоластааһын түмүктэрин таһаарыга анаан биэриини эбэтэр быыбардааччылар куоластарын автоматизацияламмыт ааҕыны, куоластааһын түмүктэрин таһаарыны уонна куоластааһын түмүктэрин туһунан учаастактааҕы быыбардыыр хамыһыһа боротокулун онорууну хааччыйар програмнай-техническэй сириэстибэ;»;

б) 42 пуунун манньк сааһылаан биэрэргэ:

«42) дьарык көрүнгэ – докумуонунан бигэргэммит киһи дохуот аҕалар үлэтэ, итиэннэ үлэтэ суох киһи анал туруга (пенсионер, үлэтэ суох, үөрэнээччи (үөрэх тэрилтэтин аатын ыйан туран), дьиэни көрөн олорооччу, быстах кэмнэ үлэлээбэт). Идэттэн дохуокка түһээни төлөөччү быһыытынан учуокка туруоруллубут киһи дьарыгын көрүнүн быһыытынан бэйэ дьарыктааҕын ыйыан сөп, ыйыллыбыт киһи биирдиилээн урбаанныт быһыытынан регистрацияламмыт түбэлтэтиттэн ураты;»;

в) 45 пуунугар «, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын» диэн тылы эбэргэ;

г) 46 пуунун манньк сааһылаан биэрэргэ:

«46) электроннай куоластааһын – быыбардыыр учаастакка кумааҕы носительга оноһуллубут бүлүтүөнү туһаммакка, электроннай куоластааһынна аналлаах комплексы туһанан куоластааһын;»;

д) 47 пуунугар «, анал порталга таһаарыллыбыт, онуоха киирэр кыах иһитиннэрэр- биллэрэр-телекоммуникационнай ситим нөнүө быыбардааччы техническэй тэриликэр бэриллэр» диэн тылы эбэргэ;

2) 9 ыстатыйатыгар:

а) 6 чааһыгар «уонна (эбэтэр) эбии» диэн тылы устарга;

б) манньк ис хоһоонноох 6.1 чааһы эбэргэ;

«6.1. Муниципальной тэрилли тустаах бэрэстэбиитэллээх уорганын дьокутааттарын эбии быыбара муниципальной тэрилли бу бэрэстэбиитэллээх уорганын дьокутааттарын сүрүн быыбара ытыллар сылын иннинээби сылга, итиэннэ ыйыллыбыт быыбар ытыллар сылыгар анамат уонна ытыллыбат, бу ыстатыа 7 чааһынан көрүллүбүт түбэлтэттэн ураты.»;

в) 7 чааһын манньк сааһылаан биэрэргэ:

«7. Өскөтүн дьокутаат боломуочуйата болдьоҕун иннинэ тохтотуллубутун түмүгэр муниципальной тэрилли бэрэстэбиитэллээх уоргана сокуоннай бырааба суох хаалбыт буоллабына, муниципальной тэрилли бэрэстэбиитэллээх уорганын дьокутааттарын сүрүн быыбара ытыллар сылын иннинээби сылга, боломуочуйа манньк болдьоҕун иннинэ тохтотуллубут күнүттэн ыла түөрт ыйтан хойутааһына суох эбии быыбар ытыллар, оттон ыйыллыбыт уорганнар дьокутааттарын сүрүн быыбара ытыллар сылыгар бу Сокуон 8 ыстатыатын 5 чааһынан олохтоммут болдьоххо ытыллар сага сүрүн быыбар ананар.»;

3) 20 ыстатыатыгар манньк ис хоһоонноох 22 чааһы эбэргэ:

«22. Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэрий регистригэр баар сибидиэнньэлэр «Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэрий регистрин туһунан» 2020 сыл бэс ыйын 8 күнүнээби 168-ФС №-дээх Федеральной сокуонна сөп түбэһиннэрэн быыбардыыр хамыһыйаларга олоҕор быыбар уонна референдум туһунан Россия Федерациятын сокуоннарынан көрүллүбүт боломуочуйалары толороллорун туһугар туһаналларыгар анаан бэриллэллэр.»;

4) манньк ис хоһоонноох 30.1 ыстатыаны эбэргэ:

«30.1 ыстатыа. Быыбардыыр хамыһыйа туһаайылары көрөр бэрээдэгэ

1. Гражданнар, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олоҕор соллоох дьонун туһаайылары, ол иһигэр үнсүүлэрэ, быыбардыыр хамыһыйаларынан сокуоннарынан олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу Сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

2. Туһаайы быыбардыыр хамыһыйаҕа суругунан, оттон Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальной өгөнү электроннай көрүнүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэрий-биллэрий уонна технология өттүнэн хардарыта дьайсыларын хааччыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральной судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик эбэтэр сайабылыанньалаахтары идентификациялааһыны уонна (эбэтэр) аутентификациялааһыны хааччыйар судаарыстыбаннай уорганнар эбэтэр олохтоох салайыны уорганнарын атын

иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэрин көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимнэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын дьин таһымнаах сайтын туһунан электроннай докумуон көрүнүнэн эмиэ бэриллэн сөп. Туһаайы электроннай докумуон көрүнүнэн ытыллыан сөптөөх атын хамыһыйалара, итиэннэ хамыһыйаларга электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайылары ытыгы ньымалара уонна олору хамыһыйалар көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан быһаарыллаллар.

3. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллаҕына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыыны онорууга болумуочуйалаах сирэй илии баттааһына уонна туһаайы илии баттаммыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

4. Быыбардыыр хамыһыйаҕа бу быыбардыыр хамыһыйа куластааһын түмүктэрин таһаарыар, быыбар түмүгүн быһаарыар диэри киирбит тустаах быыбар кампаниятын кытта сибээстээх уонна быһаарыылара бу быыбардыыр хамыһыйа дьаһайар кыаҕар киирбэт боппуруостардаах туһаайы киирбит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү киирэр хамыһыйаҕа, атын уорганга эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ киирбит эбэтэр тустаах быыбар кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – киирбит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһаайыны хамыһыйаҕа, атын уорганга эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыгы туһунан сайабылыанньалаахха тэнинэн биллэриллэр.

5. Тустаах быыбар кампаниятын кэмигэр быыбардыыр хамыһыйаҕа киирбит быыбардыыр быраабы олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итиэннэ быыбар кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу быыбардыыр хамыһыйа куластааһын түмүктэрин таһаарбытын, быыбар түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн киирбит туһаайы киирбит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэҕэ быыбардыыр хамыһыйа болумуочуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдьоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

6. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа ыйыллыбатах буоллаҕына, манньык туһаайыга хоруй бэриллэбэт. Өскөтүн туһаайы

тиэкиһэ кыайан аабыллыбат эбэтэр туһаайыы ис хоһооно быһаарыллар кыаҕа суох буоллабына, маннык туһаайыыга хоруй бэриллэбэт, ол туһунан туһаайыы кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биридиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа кыайан аабыллар буоллабына.

7. Быыбардыыр хамыһыйаларга быдыр эбэтэр үөбүр тыллаах-өстөөх, солороох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар сааныылаах туһаайыыны ытыты быһыытынан туһаайыыга быраабы сиэрэ суох туһаны көнүллэммит. Маннык туһаайыы кириэр түбэлтэтигэр быыбардыыр хамыһыйа маннык туһаайыыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытыллыбыт туһаайыыларынан сибээстэн, ол сүннүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллэбит боппуруостара баар, итиэннэ туһаайыыга сана санаа эбэтэр быһыы-майгы бэриллэбит түбэлтэтигэр, бу боппуруонунан сайабылыанньалаабы кытта суругунан кэпсэтии тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

8. Судаарыстыбаннай уорганнарынан буолар быыбардыыр хамыһыйалар гражданны, кинилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүүнү ыталлар. Тылынан туһаайыыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тылынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайыы суругунан эмиэ бэриллэн сөп. Өскөтүн тылынан туһаайыыга этиллибит быһыы-майгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллабына, маннык туһаайыыга тустаах туһаайыыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

9. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыыта быыбардыыр хамыһыйаҕа кирибит, бу Сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыыларыгар тарҕаммат.»;

5) 31 ыстатыйатыгар:

а) 9 чааһыгар «бири ый устатыгар, оттон быыбар кампаниятын кэмигэр» диэн тылы «отут күн иһигэр, оттон быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла уонна быыбары тэрийэр быыбардыыр хамыһыйа быыбар түмүгүн быһаарыар диэри кэмнэ» диэн тылынан уларытарга;

б) 10 чааһыгар «Быыбар кампаниятын кэмигэр» диэн тылы «Быыбары аныыр туһунан быһаарыы дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт (таһаарыллыбыт) күнүттэн ыла уонна быыбары тэрийэр быыбардыыр хамыһыйа быыбар түмүгүн быһаарыар диэри кэмнэ» диэн тылынан уларытарга, «ыйдаабы» диэн тылы «отут күннээх» диэн тылынан уларытарга;

б) 39 ыстатыйатын 13.1 чааһыгар «уонна хандьыдааттар куоластааһынна турууга сөбүлэхэллэрин туһунан сайабылыанньаларын куоппуйаларынан» диэн тылы «, хандьыдааттар куоластааһынна турууга сөбүлэхэллэрин туһунан сайабылыанньаларын куоппуйаларынан уонна хандьыдааттар бэлитиичэскэй баартыйаҕа, атын уопсастыбаннай холбоһукка (ыйыллыбыт докумуоннар киллэриллибит түбэлтэлэригэр) киирэллэрин туһунан сибидиэнньэлэри бигэргэтэр докумуоннар куоппуйаларынан,» диэн тылынан уларытарга;

7) 63 ыстатыйатыгар:

а) 1 чааһыгар «уонна муниципальной быыбары тэрийээччилэри уонна быыбардааччылары үөрэтиинэн» диэн тылы «, быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиинэн, быыбары тэрийээччилэри уонна быыбар хаамытын атын кыттыылаахтарын үөрэтиинэн» диэн тылынан уларытарга;

б) 3 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«3. Счету арыыйы уонна салайыы, олохтоох бүддьүөттэн муниципальной быыбары бэлэмнээһини уонна ытыгыны тэрийэр быыбардыыр хамыһыйаҕа олохтоох салайыны уорганнарыгар быыбары бэлэмнээһиннэ уонна ытыгыга, автоматизация сирiestибэлэрин туһаныга уонна сайыннарыга, быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиигэ, быыбары тэрийээччилэри уонна быыбар хаамытын атын кыттыылаахтарын үөрэтиигэ, быыбардыыр хамыһыйалар үлэлэрин хаачыйыыга көрүллүбүт үп-харчы сирiestибэтин учуоттааһын, отчуоттааһын уонна көһөрүү бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин баанын Саха Өрөспүүбүлүкэтинэҕи сирдээҕи-уоттааҕы учреждениетын кытта сөбүлэһиннэриинэн Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор. Үп-харчы сирiestибэтэ быыбардыыр хамыһыйаларга (уокуруктааҕы быыбардыыр хамыһыйалартан уонна сирдээҕи-уоттааҕы хамыһыйалартан ураты) ааҕы-каасса үлэтин ытар Россия Федерациятын Киин баанын учреждениеларыгар, оттон быыбардыыр хамыһыйа болумуочуйалара тарҕанар сиригэр-уотугар олох буолар түбэлтэлэригэр – «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопсастыба филиалларыгар арыллар счеттарга көһөрүллэр. Уокуруктааҕы быыбардыыр хамыһыйаларга уонна сирдээҕи-уоттааҕы хамыһыйаларга үп-харчы сирiestибэтэ баан счетун дуогабарыгар ыйыллыбыт хамыһыйалар «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопсастыба оннук үп-харчы сирiestибэтин туһаныны хонтуруоллааһыны ытар инниттэн счет операцияларын туһунан сибидиэнньэлэри Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар биэриитигэр сөбүлэһиилэрин туһунан усулуобуйа көрүллэр «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопсастыба филиалларыгар ыйыллыбыт хамыһыйаларга арыллар счеттарга көһөрүллэр.»;

8) 67 ыстатыйатыгар:

а) 1 чааһын иккис абзаһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Быыбар анал счета тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыллыан сөп.»;

б) 3 чааһыгар маннык ис хоһоонноох сана иккис этиини эбэргэ: «Ыйыллыбыт бэрээдэгинэн быыбар анал счегун тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыйыы, салайыы уонна сабыы уратыллара олохтонолор.»;

9) 73 ыстатыйатын 3 чааһын бастакы абзаһыгар «, өскөтүн федеральной сокуонунан атын олохтомотох буоллабына» диэн тылы эбэргэ;

10) 74 ыстатыйатын 7 чааһыгар «быыбардыыр бүлүтүөһүнэ» диэн тыл кэнниттэн «биир тэн шрибинэн» диэн тылы эбэргэ;

11) 75 ыстатыйатыгар:

а) 9 чааһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Өскөтүн быыбардааччы буортуламмыт бүлүтүөн оннугар сана быыбардыыр бүлүтүөнү биэриигэ хаттаан көрдөһөр түбэлтэтигэр маннык быыбардыыр бүлүтүөнү биэри туһунан быһаарыы учаастактаабы быыбардыыр хамыһыйанан ылыныллар.»;

б) 14 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«14. Муниципальной быыбары ытытыга электроннай куоластааһын ытытыллыан сөп. Электроннай куоластааһыны ытытыга кумаабы носительга оһоһуллубут бүлүтүөһүнэри туһунан куоластыыр кыах хааччылыахтаах. Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар электроннай куоластааһыны ытыты туһунан быһаарыы Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан ылыныллар. Электроннай куоластааһын, быыбардааччылар куоластарын аабыы, куоластааһын түмүктэрин таһаарыы уонна муниципальной быыбар түмүгүн быһаарыы бэрээдэгэ электроннай куоластааһын түмүктэрин аахсан туран, Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтоһор.»;

12) 75.1 ыстатыйатыгар:

а) маннык ис хоһоонноох 6.1 чааһы эбэргэ:

«6.1. Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар тэйиччиттэн электроннай куоластааһын уонна электроннай куоластааһын биир бириэмэбэ ытытыллар түбэлтэтигэр, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын бэрээдэгинэн электроннай куоластааһын түмүктэрэ тэйиччиттэн электроннай куоластааһын түмүктэригэр аахсыллар буолаллара көрүллүөн сөп.»;

б) 9 чааһыгар төрдүс этиини устарга;

13) 80 ыстатыйатын 6 чааһыгар «муниципальной быыбар уопсай түмүгэ дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыар диэри, ол кэннэ архыып учреждениетыгар харайыыга бэриллэр» диэн тылы устарга.

7 ыстатыйа

«Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын быыбарын туһунан» 2012 сыл бэс ыйын 28 күнүнээҕи 1084-С 1075-IV №-дээх Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонугар маннык уларытыылары киллэрэргэ:

1) 8 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 12 чааһы эбэргэ:

«12. Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистригэр баар сибидиэнньэлэр «Россия Федерациятын нэһилиэнньэтин туһунан сибидиэнньэлэрдээх биир уопсай федеральной иһитиннэри регистрин туһунан» 2020 сыл бэс ыйын 8 күнүнээҕи 168-ФС №-дээх Федеральной сокуонга сөп түбэһиннэрэн быыбардыыр хамыһыйаларга олоҕор быыбар уонна референдум туһунан Россия Федерациятын сокуоннарынан көрүллүбүт боломуочуйалары толороллорун туһугар туһаналларыгар анаан бэриллэллэр.»;

2) 12 ыстатыйатын 2 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«2. «Россия Федерациятын гражданнын быыбардыыр бырааптарын уонна референдумна кыттар бырааптарын сүрүн мэктиэлэрин туһунан» Федеральной сокуон 29 ыстатыйатын 21¹ пуунугар ыйыллыбыт Россия Федерациятын гражданнын Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын сүбэлэхэр куоласка бырааптаах чилиэнинэн ананар кыахтара суох.»;

3) маннык ис хоһоонноох 13.1 ыстатыйаны эбэргэ:

«13.1 ыстатыйа. Быыбардыыр хамыһыйа туһаайыылары көрөр бэрээдэгэ

1. Гражданнын, кинилэр холбоһуктарын, атын тэрилтэлэр уонна олоҕор соллоох дьонун туһаайыылары, ол иһигэр үнсүүлэрэ, быыбардыыр хамыһыйаларынан сокуоннарынан олохтоммут дьаһайар кыахха сөп түбэһиннэрэн бу Сокуонунан олохтоммут бэрээдэгинэн көрүллэллэр.

2. Туһаайыы быыбардыыр хамыһыйа суругунан, оттон Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар сайабылыанньалаах «Судаарыстыбаннай уонна муниципальной өгөлөрү электроннай көрүнүнэн онорууга анаан туһаныллар иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэр иһитиннэри-биллэри уонна технология өттүнэн хардарыта дьайсыыларын хааччыйар ис тутулга идентификация уонна аутентификация биир уопсай тиһигэ» федеральной судаарыстыбаннай иһитиннэрэр-биллэрэр тиһик эбэтэр сайабылыанньалаахтары идентификациялааһыны уонна (эбэтэр) аутентификациялааһыны

хааччийар судаарыстыбаннай урганнар эбэтэр олохтоох салайыны урганнарын атын иһитиннэрэр-биллэрэр тиһиктэрин көмөтүнэн идентификацияны уонна аутентификацияны ааспытын кэннэ, «Интернет» иһитиннэрэр-биллэрэр-телекоммуникационнай ситимнэ Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатын дьин таһымнаах сайтын туһанан электроннай докумуон көрүнүнэн эмиэ бэриллиэн сөп. Туһаайы электроннай докумуон көрүнүнэн ытыллыан сөптөөх атын хамыһыйалара, итиэннэ хамыһыйаларга электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайылары ытыгы нымалара уонна олору хамыһыйалар көрүүлэрин бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан быһаарыллаллар.

3. Туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата, аата, аҕатын аата (баар буоллабына) ыйыллыахтаах (биирдиилээн дьон буолбатах сайабылыанньалаахтарга, – аата). Суругунан туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах почта аадырыһа ыйыллыахтаах, сайабылыанньалаах тус эбэтэр кини аатыттан дьайыны онорууга болумуочуйалаах сирэй илии баттааһына уонна туһаайы илии баттамыт күнэ-дьыла баар буолуохтаах. Электроннай докумуон көрүнүнэн туһаайыга туһаайыга хоруй ытыллыахтаах электроннай почта аадырыһа ыйыллыахтаах.

4. Быыбардыыр хамыһыйаҕа бу быыбардыыр хамыһыйа куоластааһын түмүктэрин таһаарыар, быыбар түмүгүн быһаарыар диэри кирибит Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын быыбарын кытта сибээстээх уонна быһаарыылара бу быыбардыыр хамыһыйа дьаһайар кыаҕар кирибэт боппуруостардаах туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн биэс күн иһигэр дьаһайар кыаҕар ону көрүү кириэр быыбардыыр хамыһыйаҕа, атын урганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыллар, оттон атын кэмнэ кирибит эбэтэр тустаах быыбар кампаниятын кытта сибээһэ суох туһаайы, – кирибит күнүн кэнниттэн сэттэ күн устатыгар. Туһаайыны быыбардыыр хамыһыйаҕа, атын урганна эбэтэр сололоох киһиэхэ ытыгы туһунан сайабылыанньалаахха тэҥинэн биллэриллэр.

5. Тустаах быыбар кампаниятын кэмигэр быыбардыыр хамыһыйаҕа кирибит быыбардыыр быраабы олоххо киллэриини уонна көмүскээһини кытта сибээһэ суох туһаайы, итиэннэ быыбар кампаниятын кэмигэр буолбакка эбэтэр бу быыбардыыр хамыһыйа куоластааһын түмүктэрин таһаарбытын, быыбар түмүгүн быһаарбытын кэнниттэн кирибит туһаайы кирибит күнүн кэнниттэн 30 күн устатыгар көрүллэр. Ураты түбэлтэбэ быыбардыыр хамыһыйа болумуочуйалаах сололоох киһитэ туһаайыны көрүү болдьоҕун, сайабылыанньалаахха ону көрүү болдьоҕун уһатар туһунан биллэрэн туран, 30 күннэ диэри уһатар бырааптаах.

6. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) эбэтэр туһаайыга хоруй ытыллыахтаах аадырыһа

ыйыллыбатах буоллабына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт. Өскөтүн туһаайы тиэкиһэ кыайан аабыллыбат эбэтэр туһаайы ис хоһооно быһаарыллар кыаба суох буоллабына, маннык туһаайыга хоруй бэриллибэт, ол туһунан туһаайы киирбит күнүн кэнниттэн сэттэ күн иһигэр сайабылыанньалаахха биллэриллэр, өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаах араспаанньата (биирдиилээн киһи буолбат сайабылыанньалаахха, – аата) уонна туһаайыга хоруй ытытыллахтаах аадырыһа кыайан аабыллар буоллабына.

7. Быыбардыыр хамыһыйаларга быдыр эбэтэр үөбэр тыллаах-өстөөх, солороох киһи эбэтэр атын дьон олохторугар, доруобуйаларыгар, баайдарыгар-дуолларыгар сааныылаах туһаайыны ытыты быһытынан туһаайыга быраабы сиэрэ суох туһаны көнүллэммэт. Маннык туһаайы киирэр түбэлтэтигэр быыбардыыр хамыһыйа маннык туһаайыны хоруйа суох хаалларар бырааптаах, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран. Өскөтүн туһаайыга сайабылыанньалаахха эрдэ ытытыллыбыт туһаайыларынан сибээстээн, ол сүннүһүнэн суругунан хоруйдар хас да төгүллээн бэриллибит боппуруостара баар, итиэннэ туһаайыга сана санаа эбэтэр быһы-майгы бэриллибэт түбэлтэтигэр, бу боппуруоһунан сайабылыанньалаабы кытта суругунан кэпсэти тохтотуллуон сөп, ол туһунан сайабылыанньалаахха биллэрэн туран.

8. Судаарыстыбаннай уорганнарынан буолар быыбардыыр хамыһыйалар гражданны, кинилэр холбоһуктары уонна атын тэрилтэлэр бэрэстэбиитэллэрин кытта тус көрсүһүү ытталлар. Тылынан туһаайыга тус көрсүһүү кэмигэр быһаччы тылынан хоруй бэриллэр. Тус көрсүһүү кэмигэр туһаайы суругунан эмиэ бэриллэн сөп. Өскөтүн тылынан туһаайыга этиллибит быһы-майгы бэрэбиэркэни ирдиир буоллабына, маннык туһаайыга тустаах туһаайыны көрүүгэ бу сокуонунан олохтоммут болдьоххо суругунан хоруй бэриллэр.

9. Бу ыстатыйа балаһыанньаларын дьайыта быыбардыыр хамыһыйаҕа киирбит, бу Сокуонунан көрүү атын бэрээдэгэ олохтоммут туһаайыларыгар тарҕаммат.»;

4) 15 ыстатыйатыгар маннык ис хоһоонноох 18.1 пууну эбэргэ:

«18.1) бу Сокуон 11 ыстатыйатын 2.2 чааһыгар ыйыллыбыт анал учаастактаабы хамыһыйалар боломуочуйаларын хааччыыга федеральной бүддьүөттэн көрүллүбүт үбү ороскуоттааһыны онорор;»;

5) 48 ыстатыйатыгар:

а) 1 чааһыгар «быыбары тэрийээччилэри уонна быыбардааччылары үөрэтиинэн уонна» диэн тылы «быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиинэн, быыбары тэрийээччилэри уонна быыбар хаамытын атын кыттылаахтарын үөрэтиинэн,» диэн тылынан уларытарга;

б) 3 чааһын маннык сааһылаан биэрэргэ:

«3. Счету арийы уонна салайы, Саха Өрөспүүбүлүкэтин судаарыстыбаннай бүддьүөтүттэн Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын быыбарын бэлэмнээһингэ уонна ытыгыга, автоматизация сириэстибэлэрин туһаныга уонна сайыннарыга, быыбардааччылар быраап өттүнэн култуураларын үрдэтиигэ, быыбары тэрийээччилэри уонна быыбар хаамыытын атын кыттыылаахтарын үөрэтиигэ, быыбардыыр хамыһыйалар үлэлэрин хааччыйыга көрүллүбүт үп-харчы сириэстибэтин учуоттааһын, отчуоттааһын уонна көһөрүү бэрээдэгэ Россия Федерациятын Киин баанын Саха Өрөспүүбүлүкэтинээҕи сирдээҕи-уоттааҕы учреждениетын кытта сөбүлэһиннэриинэн Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор. Үп-харчы сириэстибэтэ быыбардыыр хамыһыйаларынан (сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйалартан ураты) ааҕы-каасса үлэтин ытар Россия Федерациятын Киин баанын учреждениеларыгар, оттон быыбардыыр хамыһыйа баар нэһилиэнньэлээх пуунун чэрчитинэн олох суох буоллактарына – «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопастыба филиалларыгар арыллар счеттарга көһөрүллэр. Сирдээҕи-уоттааҕы быыбардыыр хамыһыйаларга үп-харчы сириэстибэтэ оннук үп-харчы сириэстибэтин туһаныны хонтуруоллааһыны ытар инниттэн баан счетун дуогабарыгар ыйыллыбыт хамыһыйалар «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопастыба счет операцияларын туһунан сибидиэнньэни Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатыгар биэриитигэр сөбүлэһиилэрин туһунан усулуобуйа көрүллэр «Сбербанк России» аһаҕас аахсыйалаах уопастыба филиалларыгар ыйыллыбыт хамыһыйаларга арыллар счеттарга көһөрүллэр.»;

б) 50 ыстатыйатыгар:

а) 2 чааһыгар манньк ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Быыбар анал счета тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арыллыан сөп.»;

б) 11 чааһыгар манньк ис хоһоонноох этиилэри эбэргэ: «Ыйыллыбыт бэрээдэгинэн быыбар анал счетун тус баар буолуута суох (тэйиччиттэн) арийы, ытыгы уонна сабы уратылар олохтонолор. Быыбар пуондаларын үптэрэ-харчылар киириитин уонна ол үбү-харчыны ороскуоттааһын туһунан, ол иһигэр хас биирдии операциянан, учуот уонна отчуот бэрээдэгэ уонна халыба Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор.»;

7) 53 ыстатыйатын 1 чааһыгар «ытыгыга ороскуоту көбүрэтэн туран» диэн тылы устарга;

8) 55 ыстатыйатын 3 чааһын бастакы абзаһыгар «, өскөтүн федеральной сокуонунан атын олохтоммотох буоллаҕына» диэн тылы эбэргэ;

9) 58 ыстатыйатыгар:

а) 11 чааһыгар маннык ис хоһоонноох этиини эбэргэ: «Өскөтүн быыбардааччы буортуламмыт бүлүтүөн оннугар сана быыбардыыр бүлүтүөнү биэриигэ хаттаан көрдөһөр түбэлтэтигэр маннык быыбардыыр бүлүтүөнү биэри туһунан быһаарыы учаастактаабы быыбардыыр хамыһыйанан ылыныллар.»;

б) маннык ис хоһоонноох 17.1 чааһы эбэргэ:

«17.1. Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дарханын быыбарын ытыгыга электроннай куоластааһын ытыллыан сөп. Электроннай куоластааһыны ытыгыга кумаабы носительга оноһуллубут бүлүтүөннэри туһанан куоластыыр кыах хааччыллыахтаах. Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар электроннай куоластааһыны ытыгы туһунан быһаарыы Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан ылыныллар. Электроннай куоластааһын, быыбардааччылар куоластарын аабыы, куоластааһын түмүктэрин таһаарыы уонна быыбар түмүгүн быһаарыы бэрээдэгэ электроннай куоластааһын түмүктэрин аахсан туран, Россия Федерациятын Киин быыбар хамыһыйатынан эбэтэр ол соруйуутунан Саха Өрөспүүбүлүкэтин Киин быыбар хамыһыйатынан олохтонор.»;

10) 58.1 ыстатыйатыгар:

а) маннык ис хоһоонноох 6.1 чааһы эбэргэ:

«6.1. Өскөтүн Саха Өрөспүүбүлүкэтин сиригэр-уотугар тэйиччиттэн электроннай куоластааһын уонна электроннай куоластааһын биир бириэмэбэ ытыллар түбэлтэтигэр, тэйиччиттэн электроннай куоластааһын бэрээдэгинэн электроннай куоластааһын түмүктэрэ тэйиччиттэн электроннай куоластааһын түмүктэригэр аахсыллар буолаллара көрүллүөн сөп.»;

б) 9 чааһыгар төрдүс этиини устарга.

8 ыстатыйа

Бу Сокуон дьин таһымнаах бэчээккэ тахсыбыт күнүн кэнниттэн уон күн ааспытын кэннэ күүһүгэр киирэр уонна бу Сокуон күүһүгэр киирбит күнүн кэнниттэн анаммыт быыбардары уонна референдумнары ытыгынан сибээстээн үөскээбит быраап сыһыаннаһыларыгар туттуллар.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана

А. НИКОЛАЕВ

Дьокуускай к., 2026 сыл күлүн түмэр 12 күнүгэ

2928 - С 531-VII №-дээх

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

У У Р А А Х

**О ЗАКОНЕ РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ) «О ВНЕСЕНИИ ИЗМЕНЕНИЙ
В ОТДЕЛЬНЫЕ ЗАКОНОДАТЕЛЬНЫЕ АКТЫ РЕСПУБЛИКИ САХА (ЯКУТИЯ)
В СФЕРЕ РЕАЛИЗАЦИИ ИЗБИРАТЕЛЬНЫХ ПРАВ И ПРАВА НА УЧАСТИЕ
В РЕФЕРЕНДУМАХ ГРАЖДАН»**

Государственное Собрание (Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)
п о с т а н о в л я е т:

1. Принять Закон Республики Саха (Якутия) «О внесении изменений в отдельные законодательные акты Республики Саха (Якутия) в сфере реализации избирательных прав и права на участие в референдумах граждан» и направить его для подписания и обнародования Главе Республики Саха (Якутия).

2. Опубликовать настоящее постановление в республиканских газетах «Якутия», «Саха сирэ», «Ил Тумэн» и на «Официальном интернет-портале правовой информации» (www.pravo.gov.ru).

3. Настоящее постановление вступает в силу с момента его принятия.

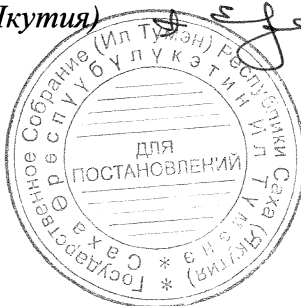
Председатель Государственного Собрания

(Ил Тумэн) Республики Саха (Якутия)

А. ЕРЕМЕЕВ

г. Якутск, 25 февраля 2026 года

З № 532-VII

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

УУРААХ

**«ГРАЖДАННАР БЫЫБАРДЫЫР БЫРААПТАРЫН УОННА РЕФЕРЕНДУМНА КЫТТАР
БЫРААПТАРЫН ОЛОХХО КИЛЛЭРИИ ЭЙГЭТИГЭР САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН ТУСТААХ
СОКУОН СУОЛТАЛААХ ААКТАЛАРЫГАР УЛАРЫТЫЫЛАРЫ КИЛЛЭРЭР ТУҢУНАН»
САХА ӨРӨСПҮҮБҮЛҮКЭТИН СОКУОНУН ТУҢУНАН**

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Түмэнэ уураар:

1. «Гражданнар быыбардыыр бырааптарын уонна референдумна кыттар бырааптарын олоххо киллэрии эйгэтигэр Саха Өрөспүүбүлүкэтин тустаах сокуон суолталаах аакталарыгар уларытыылары киллэрэр туһунан» Саха Өрөспүүбүлүкэтин Сокуонун ылынарга уонна ону Саха Өрөспүүбүлүкэтин Ил Дархана илии баттыырыгар уонна бар дьонно биллэрэригэр анаан ытарга.
2. Бу уураабы «Якутия», «Саха сирэ», «Ил Түмэн» өрөспүүбүлүкэ хаһыаттарыгар уонна «Правовой инициативы дьин таһымнаах интернет-порталыгар» (www.pravo.gov.ru) бэчээттээн таһаарга.
3. Уураах ылыныллыабыттан ыла күүһүгэр киирэр.

Саха Өрөспүүбүлүкэтин
Ил Түмэнин Бэрэссэдээтэлэ

А. ЕРЕМЕЕВ

Дьокуускай к., 2026 сыл олунньу 25 күнэ

С 532-VII №-дээх

